

מילי דמלכא

שיחות ומאמרים שזכינו לשמוע מאת
כ"ק מרן אדמו"ר זצוק"ל

וְתִהְיוּן קְדִישִׁין הֵי כְּמִלְאֲכֵי
דברות קודש – שב"ק פר' פנחס תשפ"ג

~~~

בטל רצונך מפני רצונו
דרך העבודה לימי בין המצרים

יו"ל ע"י

מכון שפה ברורה
שע"י חסידי קאסוב
פנחס תשפ"ד לפ"ק

- אחים יקרים אחים לדעה -

הננו בזה בקריאה של חיבה לכל קוראינו ואנ"ש היקרים שיחי'
שהיות ומלאכת הכתיבה, העריכה, וסידור הגליונות, שיהיו באופן נאה ויאה ומכובד עולים ממון הרבה,
וכדי להוציא את הגליון אנו צריכים את עזרת הציבור החפץ ורוצה בקיומו

אנו פנים לעזרת הציבור הושיטו ידכם והרימו את נדבת לבכם לתרום מתנה יפה ונכבדת

וההזדמנות נאותה לתרום לעילוי נשמת יקירכם אשר בוודאי תהא
לטובת נשמתם זכות הפצת דברי תורה האלו
וגם בעת שמחתכם תבוא הברכה לכם ולביתכם

והנצחתם תונצחו בתוך הקונטרסים לפרסם עושי מצוה

ובכן אלו הרוצים בהנצחה או החפצים לתרום עקב שמחה וכן מי ברצונם לתרום לעילוי נשמת

יפנו לר' מאיר גאדינגער הי"ו במס' 917-686-5892

או להתקשר ע"ד אימייל ל **toraskosov@gmail.com**

וזכות הגדול של זיכוי הרבים תעמוד לכם להתברך בכל מילי דמיטב

הק"מוד בגליון דהלו

יהיה לעילוי נשמתו הטהורה של

כ"ק אבינו רועינו אדונינו מורינו ורבינו

מרן שרגא פייביש בן מרן אברהם יהושע העשיל זצוק"ל

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל

לשמוע דרשות, ושיעורים שונים מכ"ק מרן אדמו"ר זצוק"ל

וכן למודעות ומאורעות שונות בקרב קהילתנו הק'

יש להתקשר לקו "קול קאסוב"

במס' 917-686-5892 או במס' 718-682-2004 או במס' 1810-370-72-972

כל הזכויות שמורות

להערות והארות או לקבל הגליון מדי שבוע בשבוע ע"י e-mail

יש לפנות להמערכת

במס' 917-686-5892

או אל **toraskosov@gmail.com**

נערך ונסדר ע"י:

ישר
Publishing & Production
718.484.2189

”וְתִהְיוּן קְדֵישִׁין הֵי כְּמִלְאֲכֵיָא”^א דברות קודש – שב”ק פר’ פנחס תשפ”ג

**ב’ מיני העבודות, להיות דבוק בה’ כמלאך ולעבודו
בחומרות העולם, והקשרם לפינחס ואליהו הנביא**

הרהורי עבירה דפעור שולטים בישראל לבלבל להם המחשבה, ולכך נצטווה משה רבינו ע”ה לנקום בהם נקמת ה’. וזהו ‘כי צוררים לכם’ - בהוה, פירוש, עדיין הם ‘צוררים לכם’, ומפרש הכתוב במה, ‘בנכליהם אשר נכלו לכם על דבר פעור’, פירוש, באותן המחשבות הרעות המתהווים לכם בדברכם במעשה דפעור ‘ועל דבר כזבי’ וכו’, ולכך תבערו אותם מן הארץ ותהיו טהורים וקדושים ובערת הרע מקרבך’. פירוש, שמלבד מה שהביאו הַמְדִינִים את ישראל לידי חטא במעשה ממש, גדלה אשמתם שעל זה דגש הפסוק מדוע יש ‘לצרור אותם’ ולהורגם, כי מחשבתם הרעה אשר חשבו על היהודים להחטיאם היתה קיימת בחלל אויר העולם ומשכה את ישראל לכל התאוות, ולא היתה עצה ותבונה כיצד לבטל את המחשבות הללו, זולת להכותם במכת

‘צרור את המדינים והכיתם אותם’, לפי שפגמו במחשבותיהם את בני ישראל

פרשת בלק מסתיימת בקנאת פינחס על זמרי שנפל בעצת בלעם להחטיא את ישראל, ופותחת בפרשתנו בשכרו הגדול ‘הנני נותן לו את בריתי שלום לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם’ (במדבר כה יב-יג).

משנפלו ישראל בשיטים, נצטווה משה רבינו ‘צרור את המדינים והכיתם אותם’ וכו’ (שם פסוק יז), ו‘צרור’ הוא לשון חיוב כמו ‘זכור’ ו‘שמור’ – שעל ישראל להכניס שנאה עמוקה בלב נגדם^א (רש”י שם), וכל כך למה, ‘כי צוררים הם לכם בנכליהם אשר נכלו לכם על דבר פעור’, וכפי שמבארה הרבי רבי אלימלך זי”ע (נועם אלימלך ד”ה ויאמר) ש’כל זמן שהיו אותם הרשעים המדינים בעולם, אז היו עדיין

א. תרגום יונתן על הפסוק (במדבר טו מ) ‘למען תזכרו ועשיתם את כל מצוותי והייתם קדושים לאלהיכם’.

מילי דמלכא

היכול להפריע להם להתקרב גבי מלכא, וחפץ להכניסנו לארץ ישראל בדרגה מרוממת זו ולבנות לנו את בית הבחירה שיהיה מאש רוחנית, אלא שהתקלקל הדבר מחמת חטא העגל, ולכך ציוונו לבנות משכן ובית המקדש גשמיים הַמְּכַנְּיִים בצורתם לבית המקדש האמיתי - 'מקדש ה' כוננו ידיך' (שמות טו יז) העשוי מאש רוחנית בשמים ממעל¹. ומובטחים אנו כי דרגה זו שנזכה לחיות חיים רוחניים כמלאכים, תשוב שנית בעת הגאולה העתידה, אז גם יבנה המקדש באש הרומז לתבערת הלב כמו שמברכים (ברכת נחם לתשעה באב) 'ובאש אתה עתיד לבנותה'.

ונאמר, שדבר זה - שביכולת האדם לחיות חיי מלאך ולא להתפעל משום דבר גשמי המפריע לעבודתו שייך אצלנו גם עתה, כי דבר אלהינו יקום לעולם (ישעיה מ ח) ולא בן אדם הוא להתנחם ממחשבתו הראשונה שנהיה קדושים כמלאכים, רק שמעלה זו נגנזה עקב החטא וכדי לזכות בה צריכים להתאמץ ולעבוד עבודה ברצון אמת להתקרב אליו

חרב שלא יקלקלו עוד במחשבתם להחטיא את העם.

ומבאן לימוד גדול על מעלת כח המחשבה לטוב ולמוטב, שלא היתה ברירה - כביכול ביד ה' כיצד לדחוק את מחשבתם הנבזית של הַמְּדַיְנִים כי אם להורגם, וציוה שנכניס בלבנו שנאה עמוקה נגדם מה שלא מצינו כן בשום מקום בתורה².

משבך הם הדברים, נייתי לבאר מהו כח המחשבה שזה דגש הכתוב בסיבת שנת הַמְּדַיְנִים, ומדוע אכן רב כוחו להשפיע אם טוב ואם רע.

'בעא קוב"ה למעבד לון בארעא כמלאכין קדישין לעילא', רצון ה' שנהיה קדושים ועליונים כמלאכים לְיִסּוּד ושורש דברינו נקח את מאמר ה'זוהר הקדוש' בפרשתן (ח"ג רכא). המאיר ומגלה, שבשעת צאתנו ממצרים רצה ה' שנהיה זְפִים וקדושים כמלאכי השרת שבכח דביקותם הגדולה בה' אין מציאות של דבר

ב. ואלו דברי ה'אור החיים הקדוש' על אתר: 'מאמר הכתוב כאן 'צרור את המדינים', פירוש, יהיו לכם בגדר צר ואויב לשנאתם ולשנוא כל הַעֲרַב מהם להשחית עצם ולקלקל מעינותיהם זה תמורת מה שהתאוו להם. וזו היא אחד מתקוני התשובה. ואמר 'צרור' לשון הווה, פירוש, יגבירו בהם השנאה עד גדר שיהיה נקבע בהם טבע הצרירות', עיין שם עוד.

ג. זולת בעמלק לפי שאף הוא קלקל הרבה ואין שמו של הקב"ה שלם עד שימחה זרעו (תנחומא פרשת כי תצא יח).

וְתִהְיוּן קְדִישִׁין הֵי כְּמִלְאָכֵיא

ג

נקרא דבר זה של דביקות בה' מבלי להתייחס כלל להבלי העולם הזה המפריע בשם 'מח הזכרון'.⁷ ופירושו נראה, כי טבע המח המופקד על הזכרון, שהוא אוגר בתוכו הכל ואף את מה שהיה שנים רבות מקדם, ואף שהאדם אינו זוכר תמיד הכל, אך כשמעוררים אותו הרי שהמח שב ונזכר במה שהיה ממש כאילו הוא כעת, וכן הוא האור האלוהי שבכוחנו להיות כמלאכים, שהוא נמצא עמוק עמוק ולא נאבד אף כשאין מרגישים שכח זה נטוע בקרבנו, ויכולים לעורר שיאיר בכל תהלוכותינו על ידי פעולות ורצון, כשם שהזכרון הגשמי מתעורר על ידי גירוי המח.

ויד הכל שווים בעבודה זו להידבק ב'מח הזכרון', ולהיות ממש בדומה למלאכי השרת העושים באימה רצון קונם מבלי שהבלי העולם הזה יפריעו בעדו, שהרי רצונו ית' היה,

ית', ואלו החיים בקדושה זוכים לכך גם השתא כמו שאמרו חז"ל לא אחת (סנהדרין צג, ויק"ר א א) שהצדיקים ואנשי מעשה דומים למלאכים ואף יותר מהם, וכלשונו של מרן ה'חזון איש' זי"ע (אגרות חזון איש ח"א סימן יג) עליהם 'הולך בין אנשים ונדמה לאדם הרואה בעינים כבן אדם, אבל באמת הוא מלאך הַגֵּר עם בני תמותה', כי ברוב עבודתם להיות שלוחיו של הקב"ה ועושי רצונו בלבב שלם ללא השתנות, הם אכן חשובים כמלאך הנקרא כן על שם שעושה תמיד אך ורק שליחות קונו (ב"ר נ ב).

'מח הזכרון' ומקומו במקום קשר התפילין שנראה למשה רבנו אחר העגל, להראות כי בכח כל יחיד להיות קדוש כמלאך

בספר הקדוש 'דגל מחנה אפרים' בפרשתנו (ד"ה פנחס בן אלעזר),

ד. ובלשונו: 'כד נפקו ישראל ממצרים, בעא קודשא בריך הוא למעבד לון בארעא כמלאכין קדישין לעילא, ובעא למבני לון ביתא קדישא ולנחתא ליה מגו שמי רקיעין, ולנטעא לון לישראל נציבא קדישא - כגוונא דדיוקנא דלעילא, הדא הוא דכתיב (שמות טו ז) 'תביאמו ותטעמו בהר נחלתך', באן אתר ב'מכון לשבתך פעלת ה" בההוא ד'פעלת' אתה ה' ולא אחרא, 'מכון לשבתך פעלת ה" - דא בית ראשון, 'מקדש ה' כוננו ידך' - דא בית שני, ותרווייהו אומנותא דקודשא בריך הוא אינון, ומדארגיזו קמיה במדברא, מיתו ואכנס לון קודשא בריך הוא לבנייהו בארעא, וביתא אתבני על ידא דבר נש, ובגין כך לא אתקיים'.

ה. וכעין מה שאמרו בספרי הקודש (דגל מחנה אפרים פרשת בראשית, פרשת תצוה ועוד) על מאמרם ז"ל (הגיגה יב.) אור שברא הקב"ה ביום ראשון - אדם צופה בו מסוף העולם ועד סופו, כיון שנסתכל הקב"ה בדור המבול ובדור הפלגה וראה שמעשיהם מקולקלים - עמד וגנזו מהן, ולמי גנזו - לצדיקים לעתיד לבוא. שלא

מילי דמלכא

וקדוש כמלאך בכח 'מח הזכרון'
שמלא כבוד ה'.

והם הם דברי ה'נפש החיים' (שער א פרק ד) שהזהיר מאד על מחשבה זרה דבעי לאוקדא בנורא (וזהר הקדוש ח"ג כו.) — באותה אש קודש שהיא פנימיות דרגת ישראל, ואמר שהמחשב מחשבה שאינה הוגנת הוא חמור 'מטיטוס בהציעו זונה בבית קדשי הקדשים במקדש מטה' וכו', ועליו נאמר (ישעיה סד י) 'בית קדשנו ותפארתנו אשר וגו' היה לשריפת אש'. כי האמת כן הוא, שמח האיש הישראלי הוא רוחני ומלא כבוד ה' כמאז, וכל הפוגם בו נמצא פוגם בתוך בית קדשי הקדשים האמיתי, שלא כטיטוס שהרשיע אך לא פגם בפנימיות ענין קדש הקדשים, עיין שם.

"עומד אחר כתלנו" - זה כותל המערבי, הכותל המערבי יש בו כח התפלה הגבוהה מכל מיצרי הטבע ועל ידה יכולים לבוא לבית קדשי הקדשים

משבררנו שזה כל עיקר עבודתנו להידבק ב'מח הזכרון' -

שכל קהל עדת ישראל קטן כגדול יחיו ויהיו בדרגה זו בצאתם ממצרים, אלא שגורם החטא וקשה להגיע לזה בנקל, אך היסוד עודנו קיים עבור כולם שווה בשווה. ועוד ראייה, כי מקומו של 'מח הזכרון' הוא בעורף היכן שהוא מקום קשר של תפילין, והזמן שזכה משה לראות את קשר של תפילין של הקב"ה — מקום מח זה, היה דווקא אחר חטא העגל (שמות לג כג, ברכות ז.) שהיו ישראל בשפל המצב ואיבדו את מעלתם להיות בדרגת מלאכים כפי שהיה במתן תורה אז נאמר עליהם (ע"ז ה.) 'אני אמרתי אלהים אתם ובני עליון כולכם' (תהלים פב ו), וזה להורות לבל יחשבו ישראל כי עתה שנפלו בעגל והוסרו מראשם כתרי נעשה ונשמע' שנתנו להם על ידי המלאכים שהיו דומים להם (שבת פח.), שוב אין להם יכולת להגיע למה שהיו ראויים, אלא ידעו כי כח זה נמצא בהם גם עתה אלא שהוא גנוז ב'מח הזכרון' — מקום קשר התפילין, וככל שעמלים ורוצים להידבק בה' כקשר של תפילין, מתקיים 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם' (וזהר הקדוש ח"א קכט.) שהאדם נעשה מעון לשכינה

נאמר שה' איבד אור זה אלא שגנוז והטמינו, והמחפש בגנוזי המלך על ידי לימוד התורה ועבודת ה', זוכה למצוא את הארתה כפי שהיתה, וכנרמז בפסוק (תהלים צז יא) 'אור זרוע לצדיק', שאור זה שהוא כזרע זרוע באדמה שאיננו נראה כלפי חוץ, ומוציא פירות לצדיק שהתאמץ בעבודתו להגיע אליה (ראה זוה"ק ח"ב קסו.).

ו. בכל אדם ג' מוחין כמובא ב'זוהר הקדוש' בפרשתנו (ח"ג רמז: ברע"מ): 'ורמיזו דלהון לקבל תלת מוחין, חד - מח הזכרון, תניינא - מח המחשבה, תליתאה - מח הדמיון'.

וְתִהְיוּן קְדִישִׁין הֵי כְּמִלְאֲכֵיָא

ה

מקדש של אש כמו שנתאוהה הקב"ה שנהיה בצאתנו ממצרים.

סוד זה הוא גדולת מעשה קנאתו של פינחס, שהטיב לראות שכל הסיבה שישראל נופלים בשיטים - הוא, לפי שהולכים אחר לבבם ועיניהם ואינם משגיחים שיש בתוכם 'מח הזכרון' - כח להיות כמלאך שאינו מתפעל משום שינוי ומשיכה לרע, ובמעשיו לטובה שמסר עצמו למיתה ממש למען שמו ית' באהבה (סנהדרין פב.), התעלה להיות מלאך", ולעורר זאת אצל כל כלל ישראל שחזרו לדביקותם בה', כמו ש'תרגם יונתן' מה שכתוב (במדבר כה ו) 'זהמה בוכים פתח אהל מועד' - 'ואינן בכיין וקריין שמע וקיימין בתרע משכן זמנא', שבני ישראל התקשרו שוב ל'ה' אלהינו ה' אחד' ועמדו פתח אהל מועד - בבית ה' שהדביקות שם גבוהה מכל הסתרי הטבע, וההנהגה שם כולה רוחנית, ועל ידי כך 'ותעצר המגיפה מעל בני ישראל' (שם פסוק ט).

בחינת קדש הקדשים שאינה מושפעת מהבלי העולם הסובבים אותה, יעלו ויבואו על נכון דברי ה'מאור ושמש' (פרשת ראה) האומר, שצריך לכוון את לבו בעת התפלה כנגד הכותל המערבי ומשם לבית קדשי הקדשים (ברכות ל). כי התפלה עֲנִינָה דביקות בה' למעלה מן הטבע כאותם חסידים הראשונים שהיו באים בתפלתם להתפשטות הגשמיות קרוב למעלת הנבואה (טור אור"ח סי' צח), וכך הכותל המערבי יש בו פלא גדול, שמצד מקומו הוא הקרוב ביותר למקום קדש הקדשים, ומכל מקום דווקא אותו לא כילו האויבים (איכ"ר א ג), וכל כך למה, כי יש בו מכח התפלה הגבוהה מכל ענין הטבע - וכאמור, ולכן אותם אויבים לא הצליחו להחריבו בכוחם הטבעי המוגבל. וכשהאדם נותן את לבו כנגד הכותל המערבי ונדבק במקום ההוא, ביכולתו להיכנס ולבוא כנגד בית קדשי הקדשים ולהגיע לדרגה העליונה שיש בפנימיותו -

ז. כמו שכתב הרמב"ן (שמות יג טז): 'ואמר 'ולזכרון בין עיניך', שיונחו במקום הזכרון בין העינים שהוא ראשית המח, והוא תחילת הזכרון ומעמד הצורות אחרי הפרדן מלפניו, והם מקיפים את כל הראש ברצועותיהם, והקשר שהוא על אחרית המח המשמר הזכירה'.

ח. ראה לדברי ה'קב הישר' (פרק ו): 'ראה כמה גבוה הקב"ה מן עולמו, ואדם נכנס לבית הכנסת ומתפלל אחורי העמוד ומהפך פניו אל הכותל, ואם הוא בדרך יהדר אפיה לאילן, כי תיבת כותל הוא סוד נפלא הובא בתיקוני זוהר (ראה ח"ב קטז). שהוא תיבות כ"ו ת"ל, רצה לומר כ"ו הוא שם ה', ת"ל קאי על בית המקדש שהוא כותל מערבי - תל שכל פיות פוגין לשם (ברכות ל), ולכן צריך האדם לכוין בזה כשיהפך פניו אל הכ"ו ת"ל, ואחר כך יתפלל בהכנעה ובאימה'.

מילי דמלכא

מעבודה במשך ב' שעות בכל יום. ועל כרחנו לומר כמבואר, שיש דרגה הראויה למי שהיה דבוק באור בית המקדש שאכן היה די לו בעבודה של ב' שעות להביא טרף לביתו, והוא לא היה צריך להיות דבוק בגשמיות כלל, ויכל לחיות חיים של מעלה כמלאך החי מעל הטבע. ונכונים דברנו, כי כשנבחין בתורה נראה, שכמעט ולא נזכר בה את ענין החרישה והזריעה בשדה אלא בעיקר את הקצירה והאסיפה — 'ואספת דגנך', כי כשזוכים להיות בדרגה עילאה, אין צורך לעמול קשה לחרוש ולזרוע ולעסוק בכל עבודה בשדה, אלא נשאר לאדם רק להביא ברכה אל תוך ביתו באסיפה שיאכל לשובע נפשו.

ונאמר, כי אחר שגילו לנו רבותינו (מנחות ק"י) שהקרבת הקרבנות לא פסקה מעולם, ועד היום בכל יום ויום עומד מיכאל השר הגדול ומקריב לעילא במזבח של אש במרום. יש לנו חלק ונחלה גם בענין זה שדי בב' שעות לעבודת כפים כנגד כל הטבע, שמי שחי חיים רוחניים של מעלה, יוצא שאצלו הקריבו היום תמידין והוא למעלה מכל שינויי הזמן ויכול לחיות באופן נעלה זה היוצא מגדר הטבע, ולא ידאג מהיכן יבוא לחמו כי 'לא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם' (תהלים לז כה).

בכך יתפרש הכתוב (במדבר כח ו) 'עולת תמיד העשויה בהר סיני לריח ניחוח אשה לה', שכבר דקדק חז"ל

**'עולת תמיד העשויה הר סיני',
איסור מלאכה בכל יום בעת
הקרבת התמידין**

עד כמה יכול כל אדם להיות מרום ומוגבה מכל עניני העולם הזה עד שלא יצטרך כלל לעשות שום השתדלות בה, צא ולמד נא מדברי חז"ל בירושלמי (פסחים פ"ד ה"א), שמי שנדבו לבו להביא קרבן לבית המקדש, היה אסור בעשיית מלאכה כל אותו היום שמא עתה מקריבים את קרבנו ועתה הוא יום טוב שלו. והקשו שם, דאם אמת נכון הדבר, כיצד יכלו ישראל לעבוד בששת ימי המעשה, והרי בכל יום הקריבו מכספם בבית המקדש שני כבשים לחובת התמידין והיה זה יום טוב שלהם. ותירצו, ששונה דינו של קרבן התמיד מיתר הקרבנות שאין בו חיוב שביתה ממלאכה, משום שנאמר (דברים יא יד) 'ואספת דגנך' שנצטוונו לעסוק גם במלאכת כפיים לפרנסתנו דבר יום ביומו.

והקשה ב'טורי אבן' (מגילה כב.) מנין הכרחו של הירושלמי לומר שהכתוב 'ואספת דגנך' בא להתיר את העבודה במשך כל היום, והרי ניתן היה לעבוד באותם ב' שעות אחר הקרבת תמיד של שחר עד זמן תמיד של בין הערבים, שהוא אינו זמן הקרבה של שום קרבן תמיד (ברכות פ"ד מ"א), ועיין שם מה שכתב. הרי ברור מילל ה'טורי אבן', שניתן לעסוק במלאכה ולהתפרנס כנדרש רק

וְתִהְיוּן קְדִישִׁין הֵי כְּמִלְאֲכֵי

ז

את שנעשה לנביאי הבעל הורחה להורגו נפש, עד שהוכרח אליהו הנביא לברוח מפניה ולהתחבא במדבר. ובהיותו שם שאל אליהו כלפי מעלה מדוע נגזר עליו לנוס על נפשו בפחד גדול, אחר ש'קנא קנאתי לה' והתגלגלה זכות על ידו שראו הכל כי 'ה' הוא האלהים'. ומכל מקום לא נענה בתפלתו, ואיזבל מיררה את חייו עד שעלה ונתעלה בסוף ימיו בסערה השמימה.

ועומק הענין הוא, כי במעמד נשגב זה של אליהו בהר הכרמל, העלה אליהו הנביא את בני ישראל ברגע אחד מדרגתם הנמוכה להיות 'פוסחים על שני הסעיפים' (מלכים א' יח כא), למעלה רמה - שזעקו בקול גדול 'ה' הוא האלהים', מכח שעורר בקרבם נשכחות מ'מח הזכרון' שהאש שירדה מן השמים יוקדת גם בלבם כמלאכי אש הגבוהים מכל חילוקי העולם הזה, ולכן היטב חרה לו מדוע אחר שהעלה את ישראל לדרגתם הראויה למעלה מגבולות העולם, נגזר עליו שאיזבל המרשעת תרדפנו עד חרמה ויצטרך לנוס מפניה. אך אז השיבו ה' שאף שיש את העבודה הגדולה להתהפך ולהיות כמלאך אשר איננו בר שייכות כלל לעולם הזה וכפי שעשה לכל ישראל בהר הכרמל, יש לו נחת רוח מיוחדת דווקא מהעבודה הנעשית בתוך הקליפות כשאישי ישראל טרוד במלחמת היצר ואין בו כח להתעלות ולהיות כמלאך

(חגיגה ו.) מה בא לרמוז באומרו 'העשויה מהר סיני'. ולדידן ייאמר שבא להורות דרך חיים, שמעלתם של ישראל שהיו בהר סיני כמלאכי השרת לא פסקה מעולם, ולכן גם היום יכולים להידבק בו ולחיות כאילו הקריבו היום עולת תמיד ולחיות חיי רוממות מעל כל הבלי העולם הזה שיש בהם שינוי זמנים וקשה להיות שלם עם ה' בכל זמן ועידן.

'קנא קנאתי לה' וכו' על עזבם ברידתך', הטעם שאליהו לא נחלץ מצרת איזבל, ללמדו שיש נחת רוח לעילא מהעבודה הקשה בתוך הטבע אמנם, אף שביארנו והוכחנו שהאדם רצוף בפנימיותו באהבה לה', וביכולתו להיות למעלה מן הטבע והזמן כמלאך ה' צבאות שאינו משגיח בשום שינוי שיש בעולם הזה, רצונו של הקב"ה גם בעבודה אחרת – עבודת עבודה הבאה בקושי חומר ולבנים והתמודדות תמידית עם היצר שאינו מניח לו ומבלבלו תמיד ולא לחיות בדרגה עילאה למעלה מן הטבע, וכמו שרואים מהפטרות פרשתינו, שם מסופר (מלכים א' פרק יט) על פינחס זה אליהו (פרקי דרבי אליעזר פרק כט), שאחר שהראה לעיני כל ישראל בהר הכרמל ש'ה' הוא האלהים' (מלכים א' יח לז) והרג את נביאי השקר (שם פסוק מ), עמדה עדיין איזבל המרשעת אשתו של אחאב במרדה לעבוד עבודה זרה, ומשמעה

מילי דמלכא

ומלחמת היצר כגון זה שאיש ישראל מתגבר ועומד נגד יצרו לשמור את בריתו בשמירה מעולה בקדושה והטהרה, היא זו שמעלת חן לפניו יותר מהכל, שלא כפי מחשבתו שראוי לעבוד את ה' רק בדרגה הגבוהה להיות כמלאכים, ועונשו יהיה שיראה בעיניו כיצד ישראל מוסרים נפשם על מצוה זו (שבת שם) ומעלים נחת רוח לה' בקיומה.

נמצא אם כן ששני דרכים לפנינו, הנראים כסותרים זה את זה, אך בשניהם חפץ ה': א. עבודה להיות כמלאכים המתעלים על כל שינויי הגשמיות ובלבולי היצר, כפי שהיה במעמד אליהו בהר הכרמל, שברגע אחד התהפכו מלפסוח על שני הסעיפים להורות כי ה' הוא האלהים'. ב. דרך המלחמה ללחום בתוך הטבע והקושי ולהמליך את ה' שם, כמו שראינו באלהי הנביא

ושם הוא מברר מלכותו ית', וכעין מה שנעשה עמו עתה שהוא טרוד ונרדף ונמצא בהסתר, וכביכול ה' אינו עומד לימינו להושיעו מיד איזבל ואחאב שרדפוהו, ונדרש ממנו שיתחזק גם עכשיו לזכור מה"ט.

על פי המתבאר יש להוסיף, שזה פנימיות מה שאמרו חז"ל (פרקי דרבי אליעזר פרק כט) שאליהו הנביא נענש על מה שאמר בטרוניא 'קנא קנאתי לה' אלהי צבאות כי עזבו בריתך' שבני ישראל הפרו ברית מילה, שעליו לבוא עד היום הזה לכל ברית מילה לראות שישראל עושים מצוה זו בשמחה (שבת קל). כי בטענת 'עזבו את בריתך' דיבר אליהו דלטוריא על ישראל (שיר השירים רבה א ו) שהם רחוקים כל כך מה' עד שנשכח מלבם אפילו לקיים מצות מילה. ואמר לו השי"ת כי אדרבה דווקא העבודה הבאה מתוך קושי

ט. כמו שאמרו במדרש (ויק"ר א א): "ויעל מלאך ה' מן הגלגל אל הבוכים" (שופטים ב א), וכי מלאך היה והלא פנחס היה, ולמה קורא אותו מלאך אלא אמר רבי סימון, פנחס בשעה שהיתה רוח הקודש שורה עליו, היו פניו בוערות כלפידים'.

ועוד אמרו (במדב"ר טז א): 'אמר לה פנחס [לרחב הזונה], אני כהן והכהנים נמשלו למלאכים שנאמר (מלאכי ב ז) 'כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך ה' צבאות הוא' והמלאך מבקש נראה מבקש אינו נראה, ומנין שנמשלו הנביאים כמלאכים וכו', לפיכך אמר לה פנחס, אני כהן ואיני צריך להטמין הטמינו לכלב חבירי ואני עומד לפניך ואינן רואין אותי וכן עשתה שנאמר (יהושע ב ד) 'ותקח האשה את שני האנשים' - ותצפנם אין כתיב כאן אלא 'ותצפנו', הרי שלא הטמינו לפנחס אלא לכלב'.

וב'תרגום יונתן' (במדבר כה ב): 'בְּשִׁבוּעָא אִמַר לִיה מִן שְׁמֵי הָאֲנָא גָזַר לִיה יְת קִימֵי שְׁלָם וְאֶעֱבְדִינָהּ מִלֶּאךָ קִיִּים וְיִיחֵי לְעֵלְמָא לְמַבְשְׂרָא גְאוּלְתָּא בְּסוּף יוֹמֵיא'.

ישראל' - מלשון צוותא ותתחבר עם כל מי שעוסק בתורה שיהיה לו ניצוץ ממך על דרך אומרם (שבת קא:), משה שפיר קאמרת (תיקוני' תי' סט קיב), כדי להיות עמו ולסייעו.

והוסיף עוד רמז 'על דרך מאמר הובא בספר זוהר חדש (ח"א טו.) כי ד' גליות של ישראל, כל אחד מהם נגאלו ממנו בזכות אחד, גלות הראשון - נגאלו בזכות אברהם אבינו ע"ה, השני - נגאלו בזכות יצחק, השלישי - בזכות יעקב, והרביעי - תלוי בזכות משה, ולזה נתארך הגלות, כי כל עוד שאין עוסקים בתורה ובמצוות, אין משה חפץ לגאול עם בטלנים מן התורה. וזה הוא שרמזו הכתוב כאן באומרו 'ואתה תצוה את בני ישראל' על דרך 'כי מלאכיו יצוה' (תהלים צא יא), או על דרך אומרם ז"ל (ראה שמואל א' יג יד) אין 'צו' אלא מלכות כי הוא ימלוך עלינו לעתיד, ותנאי הוא הדבר שיעסקו ישראל בתורה. וזה הוא אומרו 'ויקחו אליך שמן זית זך' ירמוז אל התורה שנמשלה לשמן מה השמן מאיר לעולם כך התורה'. פירוש, שבכח התורה הרמוזה במנורה, נזכה בביאת משיח להיות אחרית כראשית, שתאיר ארץ מכבודו ית' ונהיה כולנו כמלאכים.

ועומק הענין מה שנרמז דבר זה בפסוקים אלו דווקא, כי מעשה המנורה מהותה העלאת נשמות

שהוצרך לנוס מאחאב ואיזבל אשתו ומשם לעבוד את ה', וממה שהיתה עליו קפידא שחשב שרק מה שעשה בהר הכרמל כש'קנא קנאתי לה' היא הדרך הנכונה ואין זולתה. ומעתה על כל איש נלבב, לברר ולדעת אימתי רצון ה' שיתעלה להיות קדוש כמלאך, ומתי נדרש ממנו לא להילחם בטבע אלא להישאר שם ולהביא את אור ה' גם למקום ההוא.

'ואתה תצוה את בני ישראל', משה רבנו ותורתו מתלווה לכל איש ישראל ומסייעתו להתגבר על יצרו ומכל מקום אין אלו שני דרכים שאין ביניהם כלום, כי גם רובא דרובא מכלל ישראל שעיסוקם התמידי הוא בדרך השניה לעבוד את ה' בתוך מצרי הטבע, עליהם ליקח מעט מ'מח הזכרון' - סוד הנפש הישראלית, כדי ליתן להם עוז ותעצומות לעמוד נגד יצרם הרע.

צינור ההשפעה המושך את כח זכרון המח אל הגוף לסייע בעדו - הוא המאור שבתורה, שעל ידה יכולים לשוב למוטב (איכ"ר פתיחתא ב) ולהידבק בשורש העליון, וכך כתב ה'אור החיים הקדוש' בפירוש הכתוב (שמות כז כ) 'ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלות נר תמיד', שאמר ה' למשה 'ואתה' - משה רבנו, קיים נא 'תצוה את בני

**'מה להלן באימה וביראה וכו',
בשעת קריאת התורה מקבלים את
הארת נתינתה בסיני**

**משהגיענו לכאן, נבין מעט מה הוא
שדימו חז"ל והקדמונים
את סדר קריאת התורה לקבלתה
מסיני, שאמרו (ירושלמי מגילה פ"ד ה"א)
שצריך להביא מתורגמן לשומעים, כדי
להשמיע לקהל את שקראו בשפה
הברורה להם, או בזמננו שצריכים
שיקיפו את הבימה עוד אנשים מלבד
העולה והקורא (שו"ע סי' קמא ס"ד), כי
כשם שהתורה ניתנה על ידי סרסור כך
צריכה להיקרא בציבור. וכן שהקורא
ולכתחילה גם הציבור צריכים לעמוד
בקריאתה כמו שכתוב בקבלת התורה
(דברים ה ה) 'אנכי עומד' (שו"ע שם ס"א
ובלבוש שם), או המנהג להאריך**

ישראל לשורשם העליון, שבאמצעות
הטבת והדלקת הנרות עלו נשמות
ישראל למקורם, ולזה תמצא שבכל
פעם מתייחסים לעבודת המנורה בשם
העלאה וכמאמר הכתוב (שמות מ כה)
'ועל הנרות', 'בהעלותך את הנרות'
(במדבר ח ב). ואמר הכתוב, שעל מנת
לזכות לדרגה זו שמשו רבנו – עמוד
התורה שבכל דור יוכל להגביה את
הנשמה להיות בדרגת מלאך ולהצליח
במלחמת היצר, צריכים להביא 'שמן
זית זך' הרומו לתורה, וכן להיות דבוק
בה' כמו שהיה בזמן של 'כתית' –
שהם מספר השנים שעמדו בתי
המקדשות בעולם (רבנו בחיי ובעל הטורים
שם), ואז יזכו 'להעלות נר תמיד' באש
רוחנית גבוהה כעין המקדש שיגלה
ויבוא לעתיד^א.

י. ראה לדברי מרן ה'חתם סופר' זי"ע (בהפטרות) שמתוך דבריו הוצאנו זאת, וזה
לשונו: 'ויאמר קנא קנאתי' (מלכים א' יט ז), פירוש, פנחס זה אליהו, וכשקנא
פנחס לאלהיו ומסר נפשו דשמא יהרגוהו השבטים, מכל מקום לא רפרף
אדם אף על פי שהיו מתלוננים ומהרהרים ואמרו הראיתם בן פוטי זה, מכל
מקום לא עלה על דעת אדם להרע לו, וזהו 'אשר קנא לאלהיו ויכפר על
בני ישראל', שזה היה כפרתם על שסבלו בטוב, אבל עתה בדור האחרון
של אליהו אחר אשר קנא לאלהיו מבקשים נפשו לקחתה, היינו דקאמר
'קנא קנאתי' - קנא לשעבר בימי זמרי וקנאתי עתה, אך עתה 'ויבקשו את
נפשי לקחתה'.

יא. כמובא ב'דגל מחנה אפרים' (פרשת בהעלותך): 'פירוש הפסוק (במדבר ח ב) 'בהעלותך
את הנרות, היינו, כשתרצה להעלות נשמות של ישראל המכונים בשם נרות כמו
שכתוב (משלי כ כז) 'נר ה' נשמת אדם'. וב'אגרא דכלה' (פרשת בהעלותך): 'דבר אל
אהרן וכו' בהעלותך' וכו' (במדבר ח ב). יתפרש ברמז, בכל דור ודור הצדיקים
המשפיעים חסדים מכונים בשם אהרן איש החסד כנודע, ואמר 'בהעלותך את
הנרות', כשתרצה להעלות נשמות ישראל שהם נרות לפני האבוקה, היא השכינה,
'נר ה' נשמת אדם' (משלי כ כז).

וְתִהְיוּן קְדִישִׁין הֵי כְּמִלְאָכֵיא

מכאן אמרו). כי בלימוד התורה עתה, זוכים לאותה הארה של שעת נתינתה, ולכן אין שום חילוק בין שעת נתינתה שהיתה ביראה ובמורא לזמן הזה, ואסור ללמוד תורה כשטומאתו עליו.¹

**'ההזיון עתניאל בן קנו בפלפולו',
שעל ידי כח התורה שבו זכו כולם
לירושת הארץ בדרגה גבוהה יותר
מגבול הטבע**

תא שמע עד היכן כח התורה לנצח כל הפרעה גשמית כמלאך זה שאין לו הסתרות גשמיים מרוב דביקותו, מהא דאמרו בגמרא (תמורה טז.) 'בשעה שנפטר משה רבינו לגן עדן, אמר לו ליהושע: שאל ממני כל ספיקות שיש לך. אמר לו: רבי, כלום הנחתך שעה אחת והלכתי למקום אחר, לא כך כתבת בי (שמות לג יא) 'ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל'. מיד תשש כוחו של יהושע, ונשתכחו ממנו שלש מאות הלכות, ונולדו לו שבע מאות ספיקות, ועמדו כל ישראל להורגו. אמר לו

בתחינות בימי שני וחמישי לפי שבימים אלו עלה וירד משה רבנו מן ההר בקבלת הלוחות (תוס' ב"ק פב. ד"ה כד) ועוד הלכות רבות. ומה לנו עוד למלל אחר ראותנו את כתבי האר"י הקדוש והמקובלים המלאים זיו על קשר של קיימא שיש בין קריאת התורה לזמן נתינתה. כי משה רבנו ברצותו להגביה את ישראל שיהיו כמלאכים כפי שהיו במעמד מתן תורה, עמד ותיקן להם לקרוא בתורה (ב"ק סו), שבכח קריאתה יזכו לקבל מהארת סיני שהיו אז כמלאכי השרת, ולהתגבר על כל הסתר הנובע ממגבלות העולם הזה.

וכבר אמרנו שמושג זה שגם עתה מעוררים בלימוד התורה וקריאתה את נתינתה מסיני, הוא עומק דברי רבי יהושע בן לוי (ברכות כא:): שבעל קרי אסור בדברי תורה, שכשם שניתנה התורה בסיני באימה וביראה ברתת ובזיע, כך צריכים להגות בה גם עתה, ומי שטומאתו עליו סימן הוא שלא היה בכובד ראש (רש"י שם כב. ד"ה

יב. זה לשון הרבנו בחי' שם: 'ובמדרש 'כתית', זה מקדש ראשון שעמד ת"י שנה מקדש שני ת"כ שנה. והמדרש הזה ירמוז לשני מקדשים והיה ראוי לרמוז גם השלישי העתיד. אבל יתכן לומר כי המדרש הזה אפשר שירמוז על המקדשים שהיה זמנם קצוב, ולפי ששניהם עתידים ליחרב ולהיותם מרמס, לכך נאמר הרמז בשניהם בלשון 'כתית' שהוא לשון כתישה ומרמס, אבל הבית השלישי העתיד אף על פי שלא בא בחשבון לפי שאין זמנו קצוב הנה נרמז במלת 'למאור' והוא כלשון 'קומי אורי כי בא אורך' (ישעיה ס א), והוא הבטחה בבית השלישי בחזרת השכינה וכו', ולפי שאין זמן לעמידת בנינו אבל הוא עומד לעד לעולם. לכך אמר 'להעלות נר תמיד' כלומר, כי מעלתו תמידית ושוב אינה פוסקת'.

ה' נותן לכם' - דמשמע שהוא מתנה מה', וכתוב (שמות ו ח) דארץ ישראל ירושה הוא לנו מאבותינו'. שיש בארץ ישראל ב' בחינות, יש את בחינת קבלת הארץ למושב לנו שאותה קיבלנו מכח הבטחת ה' לאבותינו שבני בניהם ירשוה, ויש דרגה אחרת גבוהה מזו בבחינת 'מתנה' עליה נאמר (תהלים סו ג) 'לדעת בארץ דרכך' שהגשמיות כולה תיבטל לרוחניות, שאי אפשר לזכות בה רק בכח מתנת ה' הבאה מדביקות בו ובתורתו, לפי שאז מתעלים להיות למעלה מן טבע העולם מבלי להיות כפוף למגבלות היצר.

מה מובן לפי זה דבריהם ז"ל (כ"מ פה.): 'מאי דכתיב (ירמיה ט יא) 'מי האיש החכם ויבן את זאת ואשר דבר פי ה' אליו ויגידה על מה אבדה הארץ', דבר זה אמרו חכמים ולא פירשוהו, אמרו נביאים ולא פירשוהו,

הקב"ה: לומר לך אי אפשר, לך וטורדן במלחמה, שנאמר (יהושע א א) 'ויהי אחרי מות משה עבד ה' ויאמר ה' 'וגו'. אמר רבי אבהו: אף על פי כן החזירן עתניאל בן קנז מתוך פלפולו, שנאמר (שם טו יז) 'וילכדה [את] העיר קרית ספרן עתניאל בן קנז'. היינו, שאין הפירוש שעתניאל בן קנז לכד את קרית ספר כפשוטו, אלא שבכח פלפולו ב'קריית ספר', זכה לגלות שוב את ההלכות שהשתכחו בימי אבלו של משה שהיא תורה רוחנית ונעלית, וממילא התבטלה הטבע ויכלו לנצח ולכבוש את העיר אף שלא כסדר המלחמה בעיני בשרי'.

כיוצא בזה תירץ הגה"ק רבי יהונתן אייבשיץ זי"ע ב'תפארת יהונתן' (פרשת ואתחנן), את 'קושיית העולם דרמי קראי אהדדי, כתיב (דברים יא יז) 'ואבדתם מהרה מעל הארץ אשר

יג. וראה עוד בספר הקדוש 'שם משמואל' (שבועות שנת תרע"ד ד"ה בתוס' שבת), שהוכיח כי גם לסברת האומר שבכל מקום בטלה טבילת עזרא, במתן תורה גם הוא מודה שהיה מן הדין חובת טבילה, 'כי במתן תורה שהכוונה היתה שיכנסו דברי השי"ת בתוך תוכו של אדם, וניתנה בקולי קולות ובחרדת אלהים כדי שיהיו מופשטין מכל החושים ולא יעצרו הגשם, אם היתה ניתנת בהיותם טמאים שלא היתה התורה כל כך מובלעת בדמם בתוך תוכיותם, היה פגם בנתינת התורה, בודאי מודה רבי יהודה בן בתירה שמוטב להמתין עד שיטהרו'. ולפי זה נוסף, שמאחר ודיברנו ששעת לימוד התורה היא ממש כזמן נתינתה, לכך החמירו בה רבותינו בחיוב טבילה זו וכדברי ה'מאור ושמש' (פרשת אמור) 'והיה העולם שָׁמֵם עד שבאו שני המאורות הגדולים לעולם, ה'בעל שם טוב הקדוש', ואדמו"ר הרב רבינו אלימלך נשמתם בגזי מרומים, והם פתחו שער לה' צדיקים יבואו בו, שלא יהרהר אדם שום הרהור תורה עד שיטבול עצמו לקריו, שחכמי הגמרא לא בטלוהו אלא מפני שאין רוב הציבור יכולין לעמוד בה, אבל אותן האנשים הרוצים להשיג גופי התורה ומצות - צריכין להיות נזהר מאד בטבילה זו'.

ר'י"ש ג' ד"ק – אלף מאתים ותשעים (תיקוני הקדמה ד:י), לאמר, שגאולת ה'ארץ' נדחית כל הזמן משום שלא הגיעה השעה הראויה עדיין שיתקיים מה שאומרים במזמור המנורה 'לדעת בארץ דרכך', שתאיר ארץ מכבודו ית' ברוב דביקות, וכשנזכה לזה על ידי לימוד התורה כמו שעשה עתניאל בן קנז אז יבוא העת המקווה.

היוצא מן האמור למעשה

היוצא לנו מכל האמור, שיש בכל איש מישראל כוחות גדולים, שביכולתו להיות מלאך של אש המלא בהשתוקקות לה' עד שעניני העולם הזה לא ימנעוהו מעבודתו, וכח זה הנמצא במח הזכרון מתעורר כפי מה שהאדם שומר את מחשבתו מרע ונדבק בתורה דמחכמה נפקת (וזהו הקדוש ח"ב פה). ובייחוד בשעת קריאת התורה, שאז תיכף ומיד מאיר מעמד הר סיני ששם היו כולם בדרגת

עד שפירשו הקב"ה בעצמו שנאמר (שם פסוק יב) 'ויאמר ה' על עזבם את תורתי אשר נתתי לפניהם', אמר רב יהודה אמר רב: שלא ברכו בתורה תחילה'. שתמהו הכל כיצד ניתן לומר שהבית הגדול והקדוש יהפך למאכולת אש וישראל יגלו מארצם על דבר פעוט שכזה שלא ברכו בתורה תחילה. אך מהמבואר שעיקר לימוד התורה היא הדביקות בה' והיא זו שבכוחה קיבלנו 'את הארץ' יובן היטב, שכיון שלא ברכו בתורה תחילה – ולא החשיבוה לדבר נעלה, מיד איבדו את הדרגה הגבוהה שיש בארץ ישראל בחינת מתנה, ושוב לא היה בידם כח עליון לגבור על האויב שהיה חזק מהם וממילא גלו מארצם.

קבלת הארץ בתורת מתנה מרוממת מכל דבר גשמי, היא גם זו שהתנבא עליה דניאל בנבואת קץ הפלאות באחרית הימים, שתהיה אחרי 'אלף מאתים ותשעים' (דניאל יב יא), כי 'ארץ' הוא נוטריקון המספר א'לף

יד. ואלו דברי ה'ערבי נחל' (פרשת שלח דרוש ב) מקור הדברים האמורים: 'כי מה שכבשו ישראל את הארץ שלא כדרך הטבע, היינו, לפי שהתורה היא דפוס העולם ובתורה נברא העולם (ב"ד א א), וארץ ישראל הוא אדוק בתורה, וכל חלק ממנה חיותה הוא מחלק תורה המתייחס אליה, וכאשר קבלו ישראל התורה וקיימוה, נמצא כל חיות ארץ ישראל היה בידם, לזאת כבשוה בלי עמל ויגיעה. והנה נודע כי שם כל דבר הוא החיות והפנימיות של אותו דבר, כי נפש חיה הוא שמו (בראשית ב יט), וזהו שאמר הכתוב (שופטים א יא) כי כשהגיעו אל 'יושבי דביר ושם דביר לפנים' – דייקא, רצה לומר, שם של דביר החיות והפנימיות שלו 'הוא קרית ספר', ואמרו רז"ל (תמורה טז) אלו ש' הלכות שנשתכחו בימי אבלו של משה, שזהו היה החיות של אותו המחוז, ממילא בהגיעם לשם תשש כוחם ולא יכלו לכבוש, בהיות לא היה בידם החיות של אותו המחוז, לכן אמר

מילי דמלכא

יש שהוא שרוי בזמנים טובים ואז ביכולתו לעלות ולהיות דומה למלאך ה' שכל הבלי העולם לא יתפסו אצלו מקום כלל, ופעמים מסבב לו ה' שעת ניסיון, ורוצה ממנו שילחם בכח לעשות רצון קונו, וכולם – שני העבודות שווים לטובה אצלו ית'.

בימים אלו שנתקנו לזכר חורבן ירושלים מתוך כיסופין לבניינה במהרה, עלינו לדעת כי כל דברי הנביאים אמת שבבוא העת יהיה הבית השלישי – בנין של אש, וצריכים להכין עצמנו להיות ראויים להיכנס להיכלא דמלכא, כי לא כל אדם זוכה להיכנס למקום אש להבת שלהבת ולהישאר בחיים, וככל מה שנדבקים בתורת ה' עד שנעשים תלמידי חכמים שכל גופן אש (חגיגה כז.) וממליכים שמו גם בארץ מתחת ובעיקר על ידי דחיית כל המחשבות הרעות שבכך מעלים את 'נר ה' נשמת אדם' לגבוה כעין מעשה העלאת המנורה^{טו}, כן נזכה בביאת גואל צדק להיות כמלאכי השרת, וכה יזכנו ה' בקרוב אמן ואמן.

'אלהים אתם ובני עליון כולכם', ולפיכך אצלו כל הרוחני עודנו קיים שגם היום הקריבו קרבנות בבית המקדש שבשמים, ולכן הוא אסור במלאכה גשמית בהיותו שומר את משמרת קרבן התמיד, ודי לו בב' שעות בלבד לקיים 'ואספת דגנך'.

ומנגד, רוצה ה' מעמו גם עבודה אחרת, שיעבדוהו בתוך הארציות במלחמת מצוה, ואף שאין לנו השגה מה תענוג יש לפני ה' בזה, כי כלום יש מלך שבני כפר רחוקים מכל הבנה ברוממותו יכולים לשבחו ולפארו בעיסוקם בענייניהם, אך כך בחר ה' וזה עיקר תענוגו שתתפשט מלכותו וגדלותו עדי ארץ אפילו במקומות הנמוכים. ומכל מקום גם בעבודה זו, כדי לעמוד איתן מול תחבולות היצר צריכים להתקשר לתורה שהיא סם המות נגד היצר (קידושין ל:).

וב' עבודות אלו אינם רק בשני בני אדם שונים שזה עבודתו בכה וזה בכה, אלא גם באדם עצמו, שפעמים

כלב 'אשר יכה את קרית ספר', דהיינו שיחזיר ההלכות מפלפולו, וממילא 'ולכדה' - שילכד העיר אחר כך, 'ונתתי לו וכו', וילכדה עתניאל' וכו' כמאמר רז"ל שהחזירו מפלפולו, ואז לכד המחוז ההוא'.

טו. לשונו שם: 'אוף הכי 'ארץ' - 'אלף ר"ץ' - 'מאתים ותשעים' לקיימא בהון 'אמ"ת מאר"ץ תצמח" (תהלים פה יב).

בטל רצונך מפני רצונו

דרך העבודה לימי בין המצרים

על פי נתינת טעם לקריאת פרשת נדרים ושבועות בזמנים אלו, וביאור הבת קול על גזירת הגלות 'אוי לי שנשבעתי, ועכשיו שנשבעתי מי מיפר לי'

סיפורו בקודש: פעם אחת הייתי מהלך במדבר יחד עם 'טעייא' – סוחר אחד, אמר לי אותו סוחר: רצונך לראות את ההר שניתנה בו תורה. הלכתי אחריו וראיתי, והנה ההר משומר מן המזיקין על ידי עקרבים גדולים המשמרים אותו סביב סביב (ראה חידושי אגדות למהרש"א שם ד"ה תא אחוי בטעם הדבר שהעקרבים היו משמרים את

נהימת הבת קול על גלות ישראל, ובירורים בזה

בין בתרי מסכת בבא בתרא, עומדת סוגיא המכונה בחיבה בבי מדרשא 'אגדתא דרבה בר בר חנה' (ב"ב ע"ד), שם שח האמורא הקדוש רבה בר בר חנה פלאות ממעשים שראו עיניו, דברים עמוקים ומסתורין חבויים בסודה של תורה^{טז}. וכך הוא

טז. כב'תיקוני זוהר' (ת"י ע קלא): 'ובכל אבר ואבר דאיהו נרא, דכל פקודא בעי בר נש לאמלא לקודשא בריך הוא ולתקנא ליה אתר דכיא ונקיאה לשריאה ליה תמן, ובגין דא צריך בר נש לבערא מיניה מכל אבר ואבר כל מחשבין וכל הרהורין בישין דטנופין דאינון קליפין, וצריך לאוקדא לון בכל פקודין כשרים דשריין על כל אבר ואבר דאינון גרות, דכל פקודא נר אתקריאת, הדא הוא דכתיב (משלי ו כג) 'כי נר מצוה, נר ה' נשמת אדם' (שם כ כז) ובה צריך למהוי חופש כל חדרי בטן ולבערא מנייהו שאור וחמץ מוץ ותבן'.

ובתרגום: ובכל אבר ואבר שבאדם שהוא רומז לנר, שהרי בכל מצוה ומצוה הנעשית צריך להמליך את הקב"ה ולתקן לו מקום טהור ונקי שישרה שם, ועל כן צריך האדם לבער מכל אבר ואבר שבו את כל המחשבות וההרהורים הרעים שהם הקליפות, וצריך לקושרם במצות השורים על כל אבר ואבר שהם כאמור רומזים לנר, שכן כל מצוה קרויה נר ככתוב (משלי ו כד) 'נר מצוה, נר ה' נשמת אדם' (שם כ כז), והמצות צריכות להיות 'חופש כל חדרי בטן' לבער מתוכו שאור וחמץ מוץ ותבן'.

מילי דמלכא

ומעשה זה מכבשונו של עולם צריך ביאור, הכי יש מושג שהשי"ת חפץ לעשות דבר מה, ויש מפריע המונע ממנו, והלא דבר הוא. ועוד, יאמר נא השי"ת 'הכל יהיו מותרים לך' ותבטל השבועה, כי פה שאסר יהיה הפה שהתיר (ראה תוס' ב"ב שם ד"ה עכשיו), או שבית דינו לעילא יתירו לו נדרו, ולמה הוצרך לרבה בר בר חנה שהיה מן התחתונים שיפר לו נדרו". ועוד זאת שלישיה, מה יש בשבועה, שבכוחה לעצור ולמנוע מהנשבע, מלעשות ככל העולה על רוחו, והוא מחויב לשמור לעשות ככל היוצא מפיו.

ואחרונה יסעו, כלל גדול אמרו חכמינו (נדרים כא.), שיש כח ביד החכם להתיר נדרים ושבועות, שנאמר (במדבר ל ג) 'לא יחל דברו' – הוא אינו מוחל אבל אחרים מוחלים לו (חגיגה י.). וטעם הדבר שהחכם יכול להפר את הנדר, לפי שכל הנודר הרי הוא כאילו מתנה מעיקרא בשעת הנדר, שאם לא יצליח לעמוד באמרי

ההר), ושמעתי בת קול היוצאת מהר חורב המנהמת ואומרת 'אוי לי שנשבעתי, ועכשיו שנשבעתי מי מפר לי'. פירוש, אוי לי שנשבעתי להגלות את ישראל בין האומות, ומוטב היה שלא הייתה השבועה באה לעולם כלל, ועתה משיצאה השבועה, 'מי מפר לי' – להחזיר את ישראל לאדמתם ולתפארתם (רשב"ם שם ד"ה שנשבעתי). כשסיפר זאת רבה בר בר חנה לחבריו בכי מדרשא, שאלהו רעיו: מדוע לא נענית ואמרת לשכינה הקדושה המצטערת על כבודם של ישראל, שאין כאן לא נדר ולא שבועה, והיית מחיש להביא לימות המשיח. מסיימת הגמרא ואומרת, שהטעם שלא עשה כך רבה בר בר חנה היה, לפי שהיה מסופק שמא השבועה המצירה לשכינה היא זו האמורה בסדר נח, שם נשבע השי"ת שלא יביא עוד מבול לעולם (בראשית ט ט-יז, ישעיה נד ט), ואם היה מתירה, הרי שהיה מביא כליה לעולם, עד כאן תוכן דברי הגמרא.

יז. סוגיא דרבה בר בר חנה (ב"ב עג. ואילך) הם רצף מעשיות ומימרות שהגיד האמורא הקדוש רבה בר בר חנה, ביניהם הרבה מימרות הנראים מופלאים ובלתי מובנים, עד שאפילו תופסי הפשט מהלכים לפרש סוגיא זו על פי פנימיות וסוד, וכמו רבו הפירושים בהם (מהם: חידושי אגדות למהרש"א, מהר"ל שם, פירוש להגר"א, ועוד רבים), וכך כתב הרה"ק רבי נחמן מברסלב זי"ע בריש ליקוטי מוהר"ן: 'בעזרת אל עליון אשר שמים וארץ קנה, ונתן לנו את תורתו ממדבר מתנה, נתחיל להדפיס חידושים נפלאים ונוראים על מאמרי רבה בר בר חנה, בזכות זה נזכה לעלות לציון ברננה, אל קרית מלך דוד חנה'. וניזיל אף אנן לנסות לפרש בדידן.

עוד איזה נקודה נחוצה. לימדונו רבותינו, שסדר הפרשיות מידי שבת בשבתו מתוקן בכוונה תחילה חופף לזמן קריאתה ומקרה אחד לשניהם, וכמו שאמרו בגמרא (מגילה לא): שצריך לקרוא את הסדרות העוסקים בקללות קודם חג השבועות וראש השנה, כדי שתכלה שנה וקללותיה ותחל שנה וברכותיה^ט. ועל של עכשיו נבוא, לברר מאי טעמא סידרו לקרוא את עניני נדרים ושבועות דווקא בשבתות הללו – בימי בין המצרים בהם מעלים את זיכרון ירושלים על ראשנו, כי בוודאי לא בכדי הוא^י.

פיו מכל טעם שהוא, יגבר עליו החכם ויוכל לבטל את דיבורו שלו – הנודר, מפני אמרי פיו של החכם^י. ובראותנו זאת תגדל תמיהתנו שבעתיים, כיצד יתכן לומר שהשי"ת שאל מרבה בר בר חנה שיפיר לו נדרו, והלא אין שום דבר למעלה ממנו ית' שיכולים לומר ששבועתו תלויה ועומדת בדעת אחרים שגדולים הימנו.

הקריאה מעורר הזמן, והזמן מעורר הקריאה

קודם שנרד לעומקם של דברים, נוסיף דעת להבין ולהשכיל

יח. ראה תורת חיים סנהדרין לח. ד"ה שלתיאל, שם קי: ד"ה באפי, יפה תואר ויק"ר י ה ד"ה ששאל לב"ד, דרשות חתם סופר ח"ב ח"ב שיז.

יט. כן כתב ה'כלי יקר' (במדבר ג), וכלשונו: 'לא יחל דברו' (במדבר ל ג) – אבל אחרים מחלין דברו (תגיגה י). טעם להיתר נדרים ביחיד מומחה או בשלושה הדיוטות שנקראו בית דין, אנו למידין מן הפרת האב והבעל, כי כשם שהאב והבעל לכך יש בידם להפר מטעם שכל אשה ברשות בעלה או ברשות אביה ואין כח בידה לעשות גדולה או קטנה בלתי הסכמתם, ודומה כאילו התנו בשעת הנדר על מנת שיסכימו הבעל או האב וכשאינן מסכימים אז למפרע בטל הנדר מעיקרו, כי מסתמא על דעתם נדרה או כאילו נדרה על דעתם. כך כל איש מישראל הוא ברשות בית דין ומחויב לעשות ככל אשר יורו לו הבית דין וכל נודר דומה כאילו התנה בשעת הנדר על מנת שיסכימו הבית דין עמו, וכשאינן מסכימין נעקר הנדר מעיקרו. וכל יחיד מומחה נקרא בית דין וכל שלושה הדיוטות, על כן בידם להתיר נדרו למנעו מן החטא כי כל נודר נקרא חוטא ממה שנאמר (דברים כג כג) וכי תחדל לנדור לא יהיה בך חטא'.

כ. ראה 'אוהב ישראל' (פרשת פינחס), 'מאור ושמש' (פרשת פינחס), 'שפת אמת' (פרשת פינחס שנת תרמ"ב), המרבים לפרש הקשרו של פרשת פינחס לימי בין המצרים אז היא נקראת, וכהנה רבות בספרי הקודש. וב'שפת אמת' לפרשת מטות (שנת תרס"א): 'ולכן נקבע פרשה זו בין המצרים, שעל ידי בחינת הקול יכולין לצאת מן המיצר כמו שכתוב (תהלים קיח א) 'מן המיצר קראתי'. וזה שאמרו (ב"ר ע א) שיהיו נודרין בעת צרה. לכן בין המצרים צריכין להתחזק בתורה ותפלה'.

מילי דמלכא

ולנטור על שנעשה לו, ומקפיד על כל דבר קטן כגדול, וזה בא מכח מדת הגבורה ששולטת בו אז, וכן הוא בכל מדה ומדה.

אבן, ההתנהגות על פי משיכת המידות כל פעם להיכן שלבו נוקפו ומושכו, אחריתה מרה עד מאד, כי אם יתנהג למשל רק במדת החסד ולא יביט אל תואר הרע של מי שעומד כנגדו, אזי יכול לבוא לידי חטא, שאהבתו וחיבתו יתפשטו גם לאהוב דברים שאינם מהוגנים^{כב}, וכן הוא בכך מדה ומדה, ולפיכך צריך להשתמש ב'מדת המלכות', שמהותה של מידה זו הוא, שהיא לכשעצמה אין בה כלום, אלא היא כוללת אור מכל המידות יחד ומערבת את החסד שיהיה יחד עם הגבורה,

שבועה – ביטול רצונות האדם מפני רצון ה'

ולבאר הענין נייתי ונפתח לבאר מה ענינה ומהותה של שבועה, וממנו יתד וממנו פנה ליישב כל שאלתנו על נכון^{כא}. הנה האדם נפעל במעשיו על פי ז' מידות העליונות, שהם: חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד, מלכות. שכל הילוכו ומחשבתו סובבים על פי אותם המידות, ולמשל, פעמים שלב האדם מלא על גדותיו ברצון להיטיב ולהריק שפע על הסובבים הודו ואף לאותו שאין מגיע לו על פי דין, וזה נובע מחמת שמידת החסד הטבועה בו באדם מאירה אצלו בהאי שעתא באור גדול, והיא גורמת לו שרוצה לתת ברכה רבה. מאידך, יש והאדם מלא כעס ורוצה לנקום

כא. כתב בספר הקדוש 'אמרי נעם' (פרשת מטות אות ד): 'איש כי ידור נדר וכו' לא יחל דברו וכו' (במדבר ג ל). הענין מה שקורין בהיתר נדרים ושבועות בימים של בין המצרים, הוא בפשוט מחמת כי שורש חורבן הבית הראשון היה על ידי אשר עבר צדקיהו על שבועתו שנשבע לנבוכדנצר כידוע מדרשי חז"ל (עיין נדרים סה). וגם הגאולה העתידה תהיה בכח היתר נדרים, כמו שאמרו חז"ל (ב"ב עד). ועכשיו שנשבעתי מי מיפר לי, וכדאיתא בתיקונים (דף קמג). בנוסח קם רבי שמעון על רגליו, עיין שם. וזה שאמרו ז"ל (חגיגה י). היתר נדרים פורחין באויר, כי בביאת משיח יהיה אז היתר הנדר. וידוע אשר רוחו של משיח היתה עוד קודם בריאת עולם, כמו שכתוב (תהלים עב ז) 'לפני שמש ינון שמו' (עיין פסחים נד). ואמרו חז"ל (ב"ב ד) 'רוח אלהים מרחפת' (בראשית א ב) - זה רוחו של משיח. ועיין ברש"י ז"ל (שם) - 'מרחפת', כסא הכבוד עומד באויר וכו'. על כן נקרא זאת היתר נדרים, שהוא רוחו של משיח אשר יתיר את הנדר, והוא פורח באויר'. עיין שם. וראה עוד בענין זה בספר 'צבי לצדיק' (מאמרי תמוז ואב), ועוד.

כב. מקור כל האמור בענין שבועה, הוא מיוסד על היסוד שהניח הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' ז"ע (הו"ד בשפת אמת' פרשת מטות שנת תרל"ב) בתיבות ספורות, וזה לשונו: 'פירוש שבועה, התאספות כל הז' מדות רק לזה הדבר'.

הז' מידות כחדא, ומסייע לאדם לילך בדרך טובים עם שלימות מידותיו.

נמצאנו למדים את עומק המושג שבועה, שהיא אינה רק אמירה וחיזוק דברים, אלא מסירת רצון לדבר אחר שהוא מרומם בעיניו יותר מתשוקותיו. משל למה הדבר דומה, לאדם שיצרו ומזגו מושכים אותו לאכול ולשבוע מאיזה מאכל, והוא יודע בעצמו שהדבר אינו טוב בעבורו, וכדי שלא יכשל באכילה אשר לא כדת, הריהו נשבע שמאכל זה לא יכנס לפיו אף על פי שהוא רוצה בו במאד מאד. הרי שהשבועה מונעת מהרצון הפשוט להתקיים, ומבטלת אותה לפני דבר גדול יותר שחשוב אצל הנשבע.

הגאולה העתידה תלויה רק בעבודת בני ישראל

בזאת נבוא לפסוע אל הדברים בהם פתחנו. יש לרעת, שהתמהמהות הגואל מלבוא, אינו מחמת שחטאי ישראל מונעים את הקב"ה מלבוא ולשכון באוהלו כמקדם, לפי שאצלו ית' אין חילוק מציאות של שינוי זמנים ומצבים וחשיכה כאורה לפניו, ומשכך הוא מצד עצמו יכול בכל עת מצוא להשרות שכינתו ולפעול שיהיה העולם ראוי לימות המשיח, אבל גלוי וידוע לפני כסא כבודו, שאם הגאולה המקווה תבוא באופן שכזה, הרי שרבים מישראל שלא תקנו עצמם כדבעי, לא יוכלו לחיות

ומיישבת את כל המידות שיהיו במתכונתם הנכונה וישתמשו בהם על פי שיעור הגבול הראוי כרצון ה', ולא חלילה עם אהבה ויראה כפי משיכת לבו ורצונותיו.

הגדרה זו של כניעת הרצון וביטולו אל כח אחר, זהו בעצם בחינת השבועה, שעומק המושג שבועה הוא, שהאדם מוסר את כל רצונותיו ומאוייו, וגודר גדר בעצמו שלא לשות לב אליהם על ידי שמחזק את עצמו בשבועה, שמוסר כל רצונותיו ומבטלם אל רצון אחר הגבוה מרגשותיו. ומהות השבועה אינה רק בכלליות שמונעת או מקרבת את האדם אל רצונו האמיתי אלא הוא גם מסייעתלו להשפיל כל המניעים אל רצונו האמיתי, וכמו שאמרו בגמרא (נדרים ת. ט.) 'מנין שנשבעין לקיים את המצוה, שנאמר (תהלים קיט קו) 'נשבעתי ואקיימה לשמור משפטי צדקך''. ומקשה הגמרא, וכי איזה תועלת יש להישבע לקיים מצוה, ו'הלא מושבע ועומד מהר סיני הוא', ומתרצינן, אלא הא קא משמע לן, דשרי ליה לאיניש לזרוזי נפשיה. היינו, שעוסקים באדם שחפץ לעשות רצון ה', אבל יצרו הרע תוקפו ומבקש להסירו מדרך הישר, ולזאת עומד איש מלחמה זה ונשבע לקיים את המצוה, וגורם בשבועתו זו להכניע ולמסור כל רצונותיו ותאוותיו שיהיו כפופים לקיים מצות ה'. ושורש תיבת שבועה מורה על זה, שהוא לשון 'שבע', לפי שהיא כוללת את כל

מילי דמלכא

שלא תאבד נפש אחת מישראל'. וקריאת הבת קול באה לעורר את ישראל, ראו חיבתכם לפני המקום, שאין השי"ת מביא את הגאולה אלא בכוחכם, ועל כן עורר והתעוררו נא להשלים המלאכה. וזהו חותם הבת קול 'ועכשיו שנשבעתי מי מיפר לי', שאין בשום כח עליון כח להפר את השבועה, כי השבועה הייתה אדעתא דהכי, שענין חורבן הבית וגלות ישראל יהיה תלוי בעבודת התחתונים ונכמו בכל משל שנותנים כח לחכם להפר הנדר ולכן רק הוא יכול להתירן, אף שהוא ית' מוכן ומזומן לגאולה.

אם כן איפה נבין היטב מאי טעמא קבעו חכמים לקרוא פרשה זו של נדרים ושבועות בזה הזמן, שכן הזמן גורם לפרשה שתיאמר, בכדי שנזכור עד היכן כוחה של שבועה, שהשי"ת מסר רצונו בשבועת איסור שלא יתגלה כאן בעולמו, עד שיגיע הזמן המקווה שדרי הארץ ישפרו מעשיהם, ואז יתקיים 'מקדש מלך עיר מלוכה קומו צאו מתוך ההפיכה'. וזה התעוררות ורמז לנו, על חובתנו למסור גם כן את רצונו למענו ית' ולבטלו אל ה', ולעורר בזה קירוב הגאולה.

משנודע לנו כל זאת, הבינו את הצו וזירו של ספרי הקודש על חובת גברא של כל אחד מישראל ואף לפחות שביניהם לקונן אלי ציון

ולהתקיים אפילו שעה אחת בעולם כה מרומם ומנושא, ולכן, אף על פי שהוא ית' מוכן לגאולה, הוא יושב ומתפלש בגלות, עד שבניו יהיו ראויים מצד מעשיהם להוציא את המלך האסור ברהטים מאפילה לאור גדול של הגאולה.

בזה הוא לנו לפרש דברי הבת קול ששמע רבה בר בר חנה כיצד השכינה מבכה ואומרת 'אוי לי שנשבעתי, ועכשיו שנשבעתי מי מיפר לי'. דהנה נתבאר זה עתה, שאין אצל השי"ת שום מחסור מלהגיע ולשכלל היכלו ממש כעת, ואם כן קשה, מאי טעם אין חזרה לבנים בביאת גואל צדק. אלא שהשי"ת החפץ בטובתנו מסר את רצונו שיהיה לו דירה בתחתונים, זולתי אם התחתונים יהיו ראויים לכך על ידי הטבת מעשיהם. וזה ענין השבועה שנשבע על הגלות, שהשביע את עצמו לוותר על רצונו מלבוא אל מקדש שלמטה, עד שישראל יהיו ראויים על ידי תשובתם השלמה. ובכן יתפרש דברי הבת קול 'אוי לי שנשבעתי', שהקב"ה עומד וזועק בלב קרוע ומורתח: 'בית ישראל, שימו לבבכם אל כל הדברים האלה, שאין דבר המונע ממני ית' למצוא מקום בעולם הזה למרות ריחוקכם ממקור הקדושה, אלא שנשבעתי בי לוותר על שלי ולא לבוא אל המקדש, עד שתהיו אתם ראויים, כדי

מצות תרומת הדשן, ביטול כל ההשגות אל ה'

אחר הבנה זו שהכל תלוי במסירות נפשנו ורצוננו, מצוה עלינו להשלים את המלאכה, להאיר דרך מה היא משמעות העבודה של מסירות נפש, וכיצד ניתן לקיימה בכל עבודת היום יום שלנו, בזמננו אנו שאיננו נאלצים לנוס למערות צורים כדי לקיים תורה ומצות.

העבודה הפותחת בכל יום תמיד את סדר ההקרבה בבית ה', הייתה עבודת 'תרומת הדשן', בה היה הכהן לוקח מעט מן האפר שהיה צבור על התפוח שבראש המזבח, ומניחה במקום המיועד לה בכבש המזבח. וכך נאמר בפסוקי הענין (ויקרא ז ב-ג) 'צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה וכו', ולבש הכהן מדו בד ומכנסי בד ילבש על בשרו והרים את הדשן אשר תאכל האש את העולה על המזבח ושמנו אצל המזבח'.

ונעמיק נא בינה להבין ולדעת, מדוע נבחרה עבודה זו שאיננה מהחשובות שבמקדש להיות נזר עטרת ה'ראשית בכורים' בבית ה', וכי לא נאה יותר היה להקריב תמידין כהלכתם שהם גדולים במעלה שיהיו

ועריהי, ושלא יעלה על לב מחשבת פיגול, לומר, מה לי הנמוך והפחות להתעסק בקדשי קדשים בעודי נלחם מול דברים שפלים ונבזים. ולא עוד אלא שהפליגו ואמרו (ירושלמי יומא פ"א ה"א) שענין בית המקדש שייך בכל דרא ודרא ובכל נפשא, שכל מי שלא נבנה בית המקדש בימיו כאילו נחרב, וכללו בזה אף אותנו אנשים הטרודים במלחמת היצר. כי זה עתה למדנו דעת, שאריכות הגלות לטוב ולמוטב תלויה בנו, שלא רצה השי"ת להחיש את הגאולה שלא על פי עבודתנו, מרוב חיבתו 'לבלתי ידח ממנו ידח' (שמואל ב' יד יד) שיזכו כל ישראל לשמוח בבשורת הגאולה. ולכן אף הירוד ביותר ואפשר שעוד יותר מכולם יש לו חלק גדול ורב במה שלא נבנה עדיין בית המקדש, ועליו לראות מה לפעול לבנין ירושלים, ולקונן ולבכות על חורבנה.

וכפי מה שהאדם נדבק בדרכיו של מקום למסור כל רצונו למענו ית', כפי שהשי"ת מסר משלו למעננו, כן יאר ה' לנו ונזכה כולנו יחד לאור חדש בציון, שכן אנחנו וביותר הפחותים שביננו, קובעים על ידי מעשיהם אימתי קאתי משיח.

כג. כעין מה שפירש ה'שפת אמת' (פרשת שקלים שנת תרל"א ועוד) את המשנה (שקלים פ"א מ"א) 'באחד באדר משמיעין על השקלים ועל הכלאים', שהשקלים הוא ענין נדיבות הלב והנתינה, ולזה היו משמיעים סמוך לו על הכלאים, להזהר שלא תתפשט האהבה חוצה.

זו נגד עיניו מיד עם שחר קודם עשיית שאר העבודות, ובכך נמצא מוסר כל שכלו ודעתו נפשו ורצונותיו לפני מלך חי וקיים, וזהו 'מסירות נפש' ממש שמוסר כל אשר לו ומבטלם לגבוה [כפי שהארכנו לבאר הענין בשבוע שעצל"ט].

ובל כמה שערך זה – של ענוה וביטול הרצון להשי"ת ידועים וחקוקים בלב העובד, כך זוכה לקבל הארות ושפע יותר ויותר, והעד לזה הוא משה רבנו שנאמר עליו (במדבר י ב) 'והאיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה', שביטל את עצמו מכל וכל ורצה רק קרבת ה', וזה גרם לו שזכה לדרגה שלא קם עוד נביא בישראל אשר ידעו ה' פנים אל פנים' (דברים לד י), שמתוך שהקב"ה אוהב את דכה (סוטה שם), אזי הוא 'מרכין שכינתו אצלו' (רש"י שם ד"ה אני ונותן לו כל משאלות לבו. וכן אמר הלל הזקן 'השפלתו זו הגבהתי' (שמו"ד מה ה). שכפי ההשפלה והנמיכות, כך זוכים לגבוה בדרכי ה' ולהשגות עד בלי דיכ"י. במהלך זה, מבאר מרן ה'חתם סופר' (שם) ומפרש את הפסוק

הם הפותחי עבודת היום יום שבמקדש. ולבאר הענין יש להקדים יסוד גדול בעבודת בוראנו שפעמים שהאדם עובד את ה' ומשתדל לעשות טוב, אך לאיש הזה דייקא, מתגנב הבעל דבר ומכשילו בפח יקוש של הגאווה, על ידי שמכניס בלבו מחשבות ורדיפה אל הכבוד, ומדמה לו כאילו הוא ואין בלתו. והעצה לעמוד נגדו הוא על ידי שיחזק עצמו בענוה פשוטה ויבטל רצונותיו אל הקב"ה ושיתאמת אצלו שהקב"ה אוהב את הנמיכות (סוטה ה. וברש"י ד"ה ילמד אדם), ו'שוכן את דכה' (שם). אם כן – מפרש מרן ה'חתם סופר זי"ע (תורת משה פרשת צו) בקיצור מילין, נוכל לומר שזהו המכוון בפנימיות מצות תרומת הדשן ובציווי לפתוח בה את עבודת בית ה', לבל יחשוב איש, כי עיקר העבודה המעלה נחת רוח בשמים היא עבודת הקרבנות, אלא ישיב אל לבו שעיקר זבחי אלהים הוא הרוח נשברה, לעמוד לפני ה' בענוה ושפלות ולעשות כל אשר יצוה אף עבודה שאיננה מכובדת דיה שהיא עבודת סילוק (יומא כד.), ויעמיד ידיעה

כד. דברי ה'מסילת ישרים' (פרק יט): 'בל יאמר האדם, מה אני ומה חיי, אני הבל וריק שאני אתפלל על גלות ישראל, המפני תפלתי יתקבצו הגליות, והלא כבר עמודי עולם צעקו ככרוכיא וכו'. זה שטות וכסילות גדול הוא, ואמרו ז"ל בסנהדרין (לח.), לפיכך נברא אדם יחידי כדי שכל אחד יאמר בשבילי נברא העולם. והוא עושה את שלו כמו שמצוה להתמרמר על הגלות, ובזה עושה נחת רוח גדול כביכול להקב"ה שרואה את בניו שיש להם צער על צערו וזוכרים לבקש על הגלות, והשי"ת מתפאר בהם ושכרם עצום ונפלא עין לא ראתה'.

בטל רצונך מפני רצונו

כג

הקודש לעשות דבר מצוה, אזי הוא מלא בבושה והכנעה, ומבקש רק לבטל את עצמו עוד ועוד מפני הדר גאון ה', ביודעו ומכירו מי הוא ולפני מי הוא מעלה מנחת עולה, ומעלה עוד ועוד רצונות שלו לפני ה', ובכך ממחר ישועתם של ישראל.

הטעם שאין מרגישים טעם בעבודה, וזוכים לסגולותיה התלויות בה

משהגיענו עד כה נסייף ונאמר, שזהו סיבת המסובב שפעמים ואיש ישראל עושה מצות רבות, וטענתו בפיו שאין המצות מעוררים את לבו פנימה ונותנים בו את סגולתם. ולמשל, שרואה בעצמו שאף על פי שהוא מעוטף בציצית, עדיין לבו ועיניו תרים אחר הרע ואין בכוחו לעמוד נגדם, או כגון שהתפילין שסגולתם 'לשעבד תאוות ומחשבות הלב' (טושו"ע סי' כז ס"ה) אינם מסייעים לו כפי שהיה רוצה.

לאיש זה נשיב לאמר, כי שאלתו היא תשובתו, שמלשונו ניכר,

'זאת תורת העולה וכו', 'והרים את הדרשן', שתורת העליה בהר ה', תלויה ועומדת בעבודת הדרשן, כפי מה שממעט עצמו ואינו משגיח על מעשיו ומייחסם לכוחי ועוצם ידי, אלא עושה אותם רק כי זה רצון ה', והוא עבדו הרוצה בטובת אדונו, עי"ז יתעלה במעלות רמות בתורה ועבודת השי"ת.

הענוה האמיתית, ביטול אל ה'

וידעת היום, כי הענוה אינה זו המגוללת בלשון עמי הארץ, שקוראים ואומרים מי אנכי ומה אני על כל מעשה טוב שעושים, וחושבים כאילו הם משפילים עצמם בזה, וכבר אמרו צדיקי עליונים^{כה}, כי מי שמשתמש בענוה פסולה שכזו, הריהו בעל גאה כפול ומכופל, שלבד מה שהוא בעל גאה בעצם, הריהו משטה בבריות שיחשבו שהוא גם כן ענו בנוסף לכל מעלותיו, ונמצא שהוא גאה כל כך שרוצה שידברו בשבחו שהוא גם ענו. אלא מדת הענוה אותה הרבו לשבח ספרי החסידות, הוא ביטול רצונות האדם מפני רצונו של מקום, ואיש כזה כשהוא ניגש אל

ומכוונים הדברים למה שנאמר במדרש (מכילתא דרשב"י שמות כב כב): **'אבא יודן איש צידון אומר משום רבן גמליאל: מניין שלא יאמר אדם איני כדאי שיתפלל על בית המקדש ועל ארץ ישראל, תלמוד לומר (שמות כב כב) 'שמע אשמע צעקתו'.**

כה. בדברי הלל הללו מפרש ה'אור החיים' (במדבר טז כה) את מה שכתוב במחלוקתו של קרח, 'ויקם משה וילך אל דתן ואבירם', ששפלותו ללכת אפילו למריביו, זה גרם לו את הגבתו, כי לפני כבוד - ענוה.

שמצות ה' נעשים אצלו ללא ביטול לגבוה, והרגשתו כאילו הוא איזה 'מאן דאמר' שנתן משלו מנחה לה', עד שכבר בא בטענה כיצד יתכן שהוא נתן את חלקו, ואילו 'הצד השני' אינו עומד בהתחייבותו לתת את שכרו. והנה, אף שכל עושה מצוה יש לו שכר, אבל לא באלה חפץ ה', ואדרבה ככל שעושה מעצמו ערך חשיבות, הרי שהשי"ת מתרחק ממנו, 'כי תועבת ה' כל גבה לב' (משלי טז ה), ובוודאי שאין למצות כח וגבורה לעמוד ולסייע בעדו. והידור מצוה הוא כשישים אל לבו את זכותו הגדולה להיות בן תמותה המעלה נחת רוח לפני חי עולמים דלית תפיסא ביה כלל, ולבטל כל מהותו ורצונותיו אליו ית'. ואם הולך בדרך זו, יהא לבו סמוך ובטוח שיזכה לשכרו משלם על עבודתו, והשי"ת שנמצא עם האדם המשים עצמו כשיירים (ר"ה יז:), ימלא שובע אסמיו שיזכה לאור פני מלך חיים של המצוה וסגולותיה התלויים בה.

עבירה, והוא, שהעושה מצוה, מצוי הוא שמקיים את המצוה במחשבת התנשאות כאילו הוא החשוב מכל הולך לרצות את ה', ונמצא שעושה את המצוה שלא לשמה ומלא בגיאות והקב"ה אינו דר עמו, ובנקודה זו יש מעלה ויתרון לעושה עבירה, שאף שחטא, מכל מקום אחר זמן כשהרהורי התשובה קונים שביתה בלבו, גדול כוחו לבוא לידי ענוה ושפלות, מתוך שהוא תמה על עצמו, כיצד יתכן שהוא השפל שבשפלים עשה כנגד רצון ה' הגבוה מעל גבוה, ונמצא בידו ריווח פורתא ממעשיו, שזכה בקנין הענוה. וכך אמר מרן ה'חתם סופר זי"ע (פרשת בהר) משמו של ה'חובות הלבבות' (שער התשובה פרק ח): 'כי לפעמים מועיל לצדיק עבירה אחת שעשה, יותר מכל מצותיו שעשה כל ימיו, שעל ידי אותו החטא קונה כניעה ושפלות בנפשו'. בזה אכן מפרש ה'חתם סופר' מקרא שכתוב (ויקרא כה מז-מח) 'וכי תשיג יד גר ותושב עמך ומך אחיך עמו ונמכר לגר תושב עמך וכו', אחרי נמכר גאולה תהיה לו'. שגם אם השיג אותך יד גר ותושב' הרומוז על היצה"ר שהשיג את האדם והפילו בבור רשתו, אל ירע בעיניו ויטייאש, אלא ימצא נוחם בזה שיקיים בו 'ומך' עמך', שיזכה לנמיכות והכנעה שיהיו עמו לטובתו בזמן של 'אחרי נמכר' שאז הכניעה הזאת 'גאולה תהיה לו', ויקנה בנפשו קנין ענוה מה שלא היה יכול להשיג

גדולה עבירה לשמה, שעל ידה באים לענוה

על פי המורם יש לפרש את דברי הגמרא (נזיר כג:), גדולה עבירה לשמה ממצוה שלא לשמה. שיש, והאדם נכשל בחטא ביודעין, והנה אף אומנם שמי ימלל עונשו של העובר פי ה' לעשות קטנה או גדולה נגדו, ואוי למי שעובר עבירה. אך בכל זאת יכולים להוציא טובה גם ממעשה

בטל רצונך מפני רצונו

כה

אומרים: 'אשמנו' – ונאה לך ית' לקבל תשובתנו. 'בגדנו' – ראוי שתתן לנו כל טוב כאשר שחזרנו אליך. 'גזלנו' – משלא באו עדיין הטובות, נמצא שאתה גזלן שאינך נותן לנו תגמול, עד כאן דבריו. ובא לומר כמו שנתבאר, שתשובה אמיתית היא תשובה הבאה מהכנעה וביטול אל ה', ורק אז כוחה רב שישמענו סלחתי, ולא כשבא לפני ה' בגיאות ובמרמה, וטועה בעצמו כיצד יתכן ש'הוא ואפסי עוד' חטא ונפל למשגה, ומאבד את עיקר ענין החטא והתשובה, שהוא הביטול להשי"ת.

ומזה יתרומם לב הנכשל, בראותו שמה שהאלהים אנה לידו חטא ועון, שזה אינו בשנאת ה' אותו חלילה, אלא אדרבה במחשבה תחילה שמבקש לזכותו לקנות ענוה וביטול בנפשו שתתלווה עמו מאז ומאילך בכל פעולה טובה שיעשה, וישיג

בריבוי עשה טוב של מצותי¹. ואחר שזוכה לענווה הראויה זו, אזי כל מצותיו ומעשיו הטובים שיעשה מכאן ולהבא, יאירו באור גדול עוד יותר ממה שהיה קודם חטאו, מתוך שנעשים עם ענוה צרופה.

ואדרבה, אותו איש שנפל בעבירה והוא בא בטענה על מה עשה ה' לו ככה, זה מורה על רוב גאוותו, שחושב את עצמו כאילו הוא נקי ומושלם ומהיכי תייתי שיכשל לעבור פי ה', והמקרה שקרהו בא בשנאת ה' אותו. וכך היה אומר הרה"ק הרבי ר' בונם מפרשיסחא זי"ע (בית יעקב פרשת פינחס השמטות), מפני מה דוד המלך ע"ה אמר 'חטאתי לה' (שמואל ב' יב יג) ותיכף ומיד נענה גם ה' העביר חטאתך', ואילו אנן יכולים להתוודות ערב בוקר וצהרים ועדיין עוונותינו נשאנו. אין זה אלא כי נוסח הוידי ש'לנו דומה יותר כאילו אנו

כ. זה לשון ה'יושר דברי אמת' (אות א) המביא את ששמע מהרה"ק רבי יחיאל מיכל מזלוטשוב זי"ע: 'ובאמת שמעתי כעת בחג השבועות הזה מפי קודש הקדשים הרב המגיד מורנו הרב יחיאל מיכל נ"י שאמר בזה הלשון: 'העולם חשבו שמצוה להיות עניו, ובאמת מצוה זו לא נאמרה בתורה, רק התורה מספרת שבח משה (במדבר י ב). ובאמת הס"מ העלה בלבם דבר זה שמצוה להיות עניו, כי מקודם מגדיל לב כל אדם בגבהותו ומדמה לו שהוא למדן גדול וחסן גדול ועשיר וחסיד וצדיק ובעל מדות טובות וישרות וירא ונעים ונחמד, ובאמת לפי מעלתו היה ראוי להיות גדול מכל עמו ולא לפנות עליהם ולא להתחבר עליהם, רק שזו מדה גרועה שמצד זה ימאס בעיני העולם שיחזיקוהו לבעל גאווה, ובאמת מצוה הוא להיות גם עניו ושפל ברך ולדבר עם כל ולהיות עלוב מכל עם כן הוא עושה עצמו עניו, כל זה הוא פיתוי הס"מ, כי מתחלה הגביה לבו בקרבו ותיקד עד שאולו תחתית, ואחר כך הוסיף לו מצוה זו למעלה להוסיף גאווה על גאותו'. וכבר הקדימו מרן החיד"א זי"ע בספרו 'מראית העין' (אבות פ"ב מ"א בשם זקינו).

מילי דמלכא

המכירי מאמר קיח אות כח). וכשבא שמואל הנביא למושחו למלך, כלל לא העלו ישי ובני המשפחה על דל מחשבתם, שאחיהם הלזה ראוי למלוכה (שמואל א' פרק טז). ומה לנו כי נרחיב בידוע על צערו הגדול בברחו מפני שאול, שעברו עליו זמנים קשים עד מאד של סכנת נפשות עבורו. וגם כשכבר זכה לישיב על כסא המלוכה, עדיין לא בא אל שלוותו והיה נרדף ובורח מפני אבשלום בנו, עד שיצא מירושלים במנוסת בהלה לבל יפגעו בו. ואף כל זאת אומר הנביא, שכששמעי בן גרא קללו קללה נמרצת דברים אשר תצלנה אזנים משמוע (שבת קה.), לא קם ולא זע להשיב לו גמולו בראשו אלא אמר לעבדיו 'ה' אמר לו קלל' (שמואל ב' טז י). וזה מפני שרוד המלך בעבודתו זכה להגיע לשלימות ביטול הרצון לפני ה', עד שהיה ברור לו שגם מצבו הקשה ששמעי בן גרא מקללו גם הוא מאת ה', שאם לא כן הרי ששמעי לא היה יכול להוציא הגה מפיו, ומה לו כי יכניס את דעתו ורצונותיו בסדר המונהג על ידי המשגיח ממעל^כ. ולפיכך, באותה שעה דייקא זכה דוד

השגות גדולות אשר כמוהם לא השיג בזמן 'שעבד את עצמו', ולא זכר שהוא מעבדי ה', והירידה של החטא, נסבב לצורך עליה, מתוך שהשי"ת אוהבו ומבקש טובתו.

עבודת דוד המלך והטעם שכוונה חי וקיים

ובכלל מה שהשי"ת אוהב את הנמיכות הוא, שחביב לפניו מסירת הרצונות הבאים דווקא מעיתות נמוכים של קושי ומיצר, שהאדם עומד בעת צר ומצוק ומוסר את כל אשר לו להשי"ת באמונה תמימה שכל העובר עליו נעשה בחשבון מדוקדק. לפי שאז מכניס אור ה' גם במקום השפל ההוא. ויהיה לנו דוד המלך למורה עינים בדבר זה, בראותנו את ימי שני חייו המועטים והרעים, כיצד: תיכף כשילדתו אמו רחקהו אביו וכל אחיו שחשבו בו שנולד מאשה אחרת שלא כדין (יוסף תהילות תהלים סט ט), ומרוב שלא יכלו דברו לשלום, שלחוהו לרעות צאן אביהם כדי שיהיה למאכל חיות השדה (ילקוט

כו. בזאת לומד ה'חתם סופר' זי"ע, מדוע נסבב לאהרן קדוש ה' שגרם לישראל שיעשו את העגל, לפי שרצו לזכותו מן השמים בהכנעה יתירה הבאה אחר מעשה עבירה. וכך אנו רואים שאהרן היה ירא ובוש לגשת אל המזבח (רש"י ויקרא ט ז ד"ה קרב מת"כ), מרוב ענוותנותו הגדולה, עיין שם.

זה לשון ה'נועם אלימלך' (פרשת ויצא) המאריך אף הוא ביסוד זה: 'ויאמר להם יעקב אחי מאין' (בראשית כט ד), דהנה הצדיק רעיוניו סליקי עליו תמיד לחשוב תמיד יראת ה', ולדרוש ולחקור כל אופני יראת ה' ועבודתו יתברך ויתעלה, כאילו

בטל רצונך מפני רצונו

כו

ומעולם, שה' עמו (שמואל א' יח יד) וכוחו הולך ומתלווה לתמיד אצל כל איש מישראל וקדושתו קדושת עולם ש'דוד מלך ישראל חי וקיים' (ר"ה כה.).

יתבן לפרש שזהו שמברכים בברכת ההפטרה בשבח מלכות בית דוד 'כי בשם קדשך נשבעת לו שלא יכבה נרו לעולם ועד'. שלפי שרוד המלך מסר את כל אשר לו שהוא בחינת השבועה כנתבאר - לפני ה', לכן זכה במדה כנגד מדה שנשבע ה' שנירו אינו כבה לעולם. ואפשר עוד, שזה מקרא שכתוב בספר תהלים (קלב ב-ה) 'אשר נשבע לה' נדר לאביר יעקב וכו', עד אמצא מקום לה' משכנות לאביר יעקב', שמחמת שרוד המלך ביטל את עצמו בשבועה למצוא משכנות לאביר יעקב בכל מקום

המלך להיות רגל רביעי שבמרכבה (מתוק מדבש למרן החיד"א אות ט), כיון שהגיע לשלימות היותר עליונה שביכולת אנושי להשיג [וכמו שהארכנו בשבוע שעצל"ט].

זה גם סוד מה שאמרו חז"ל (סוכה נג.), מכות יא.) שרוד המלך כרה שיתין, היינו, שהיה הגבר אשר הוקם עול להוריד את השכינה מגבהי מרומים למקום הנמוך ביותר בשיתין היורדים עד לתהום רבה (שם), וכיון שכך, זכה שלא שלטו האויבים במעשי ידיו (סוטה ט.) וקדושת רצפת העזרה מקודשת והולכת עד היום הזה (זבחים כד. ראה מגילה ט.). שלפי שביטל את עצמו כתולעת ולא איש (תהלים כב ז) לפני המקום ב"ה גם בזמני הקשים, זכה ליקר וגדולה שכמוהו לא נהייתה מאז

מחשבותיו מדברים זה לזה לומר לו איזה סיבה ופעולה היא לאדם שיתעורר לבו לעבודתו יתברך. וזהו 'ויאמר וכו' אחי מאין אתם', היינו, מאיזה אופן וסיבה בא לכם התעוררות לעבודתו יתברך. 'ויאמרו מחרן אנחנו', דהיינו, סעיפיו ומחשבותיו ישיבהו, שבא להם עיקר התחלת התעוררות יראה מחמת שהזכרנו החרון שהכעסנו שמו הגדול יתברך ויתעלה, ובפרט בעון המצוי בעוונותינו הרבים, כאשר יוכשל האדם בטומאת קרי, אזי יחרד האיש וילפת אחזתו חיל ורעדה ופלאות. ועל ידי זה יתעורר לב האדם לעבודתו יתברך, באומרו איך הכעסתי את שם הגדול והנורא במעשי הרעים וכשלת בעוונתי. וזה שאמר התנא (אבות פ"ג מ"א) הסתכל בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עבירה דע מאין באת מטיפה סרוחה. פירוש, מאין באת להתחיל בעבודת הבורא יתברך, דהיינו, שתזכור איך נכשלת בעוונך במקרה בלתי טהור - וזהו מטיפה סרוחה. ולאן אתה הולך, רצה לומר איזה סיבה ואופן יביאך שתהיה הולך בעבודתו יתברך, בזוכרך שתשוב לעפר רימה ותולעה הסיבה הזאת מביא לאדם הכנעה גדולה, והוא העיקר ושורש לאדם שעל ידי הכנעה יהיה הולך ומתגבר ביראת ה' ובתורתו הקדושה. ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון וכו', דהיינו, אחר שתזכור שני דברים הנזכרים לעיל תזכה לרוממות אל יתברך'.

ימי בין המצרים נקל ביותר להתקרב אל ה', כמשלו הידוע של מרן המגיד הגדול זי"ע (עבודת ישראל פרשת מסעי): 'משל, כי כשהשר יושב בביתו, אז אימתו מוטלת אשר לא כל איש ואיש יכול לבוא פנימה, מה שאין כן אם השר עובר בשוקים וברחובות חוץ לפלטרין שלו, אז הוא קרוב לכל קוראיו ויאזין שוועת כל הקוראים בשמו'. שבימים אלו שהמלך בשדה, עלינו לפסוע פסיעה קטנה להתקרב גבי מלכא העומד אחר כותלנו ומבקש את עבודתנו הנעשית מתוך מסירת כל אשר לנו, כדי לעשות נחת רוח למלך הנודד מביתו ורוצה בעמו לראות עד כמה הם בטלים ומבוטלים אליו.

המורם מן האמור

יעלה ויבוא מן הדברים, ששבועה היא הוראה לרבים, על ביטול רצון מפני דבר נעלה הימנו. וזהו

שהולך^{כח}, לכן זכה ש'נשבע ה' לדוד אמת לא ישוב ממנה מפרי בטןך אשית לכסא לו', שתכון מלכותו לדור ודור עד עולם, וכן כתיב (תהלים קי ד וברשי עיין שם) 'נשבע ה' ולא ינחם אתה [דוד המלך] כהן לעולם'.

מדברים אלו, נוכל להוציא טללי נוחם עבור זמננו שאין לך יום שאין קללתו מרובה משל חברו (סוטה מט.), שכמו שמעבודתו של דוד המלך נתקדש רצפת העזרה עד היום הזה, כך גם הקושי הנלווה לכל דבר רוחני בזמננו, הוא אות גדול על שרוצים לזכותנו באור גדול בגאולה השלמה, ולכן עלינו למסור לב ונפש באופן הנעלה ביותר, ונהיה ראויים לחזות בנועם ה' אז.

העבודה למעשה בימי בין המצרים והנה אף שעבודה זו שייכת בכל זמן ועידן, מכל מקום בימים אלו –

כח. לשון ה'תניא' ב'ליקוטי אמרים' (פרק כה): 'בהקדים מאמר רבותינו ז"ל (זוהר הקדוש ח"ג קעט.) כל הכועס כאילו עובד עכו"ם וכו'. והטעם מובן ליודעי בינה, לפי שבעת כעסו נסתלקה ממנו האמונה, כי אילו היה מאמין שמאת ה' היתה זאת לו, לא היה בכעס כלל, ואף שבו אדם שהוא בעל בחירה מקללו או מכהו או מזיק ממונו ומתחייב בדיני אדם ובדיני שמים על רוע בחירתו, אף על פי כן על הניזק כבר נגזר מן השמים, והרבה שלוחים למקום. ולא עוד, אלא אפילו בשעה זו ממש שמכהו או מקללו, מתלבש בו כח ה' ורוח פיו ית' המחייבו ומקיימו, וכמו שכתוב (שמואל ב' טו ז) 'כי ה' אמר לו קלל', והיכן אמר לשמע, אלא שמחשבה זו שנפלה לשמע בלבו ומוחו, ירדה מאת ה' ורוח פיו המחיה כל צבאם החיה רוחו של שמעי בשעה שדיבר דברים אלו לדוד, כי אילו נסתלק רוח פיו ית' רגע אחד מרוחו של שמעי לא יכול לדבר מאומה. וזהו 'כי ה' אמר לו' - בעת ההיא ממש, 'קלל' - את דוד'.

בטל רצונך מפני רצונו

כט

הרמב"ן באגרתו) היא מדת הענוה
והביטול לגבוה, ששכרה רב מאת ה'.
ומובטחים אנחנו להיגאל בזכות
הענוה והביטול אל ה',
כמו שאמרו בסוגיית סולמו של רבי
פינחס בן יאיר (ע"ז כ:): 'ענוה גדולה
מכולם [מכל המידות שנמנו שם],
שנאמר (ישעיה סא א-ג) 'יען משח ה'
אתי לבשר ענוים וכו', לשום לאבלי
ציון לתת להם פאר תחת אפר' -
בעגלא ובזמן קריב אמן.

שנשבע הקב"ה על גלות ישראל,
שכביכול עצר את רצונו הפשוט
שיהיה לו דירה בתחתונים, עד שבאי
עולם יתקנו עצמם והם יורידו את
השכינה לארץ. וכה עשו אבותינו
מעולם הצדיקים שבכל דור ודור,
שהורידו את השכינה לארץ על ידי
ביטול ומסירת הרצון שלהם לגבוה אף
בשפלותם ובכל עת מצוק, ופתחו שער
לה' עבורנו לגשת לכל דבר 'במדה
הטובה מכל המידות הטובות' (לשון

קהל חסידי קאסוב

עיה"ק ירושלים תובב"א

בס"ד

סדר השבת

פר' פנחס - ירושלים עיה"ק
בצל ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א

כל התפילות ועריכת השלחנות
יתקיימו בביהמ"ד וויזניץ
ברחוב אדוניה הכהן

מנחה עשב"ק: 7:25

עריכת שלחן הטהור
(קודם ברה"מ)

11:30

שחרית: 9:30

מנחה ושל"ס: 7:30

הגבאים

היטיבה ה' לטובים ולישרים בלבותם

אלו יעמדו על הברכה שנדבו סכום הגון להוצאת הגליונות

- פרנס הגליון -

נדבת ידידנו הרב החסיד המפואר

רבי **מרדכי איינהארן** הי"ו

והאבך **הרוצה בעילום שמו** הי"ו

לעילו נשמתו הטהורה

של איתן אדונינו אבינו רועינו

כ"ק אדמו"ר הגאון הקדוש ציס"ע

מזן **שרגא פייביש**

בן מרן **אברהם יהושע העשיל** זצוק"ל

זכותו הגדול יגן על הנדבנים ועל כל בני קהילתנו ועל כל ישראל אמן

תומך הגליון

נדבת ידידנו הרב החסיד המפואר

רבי **משה ארי'**

פריעדמאן הי"ו

לעילו נשמתו הטהורה

של איתן אדונינו אבינו רועינו

כ"ק אדמו"ר הגאון הקדוש ציס"ע

מזן **שרגא פייביש**

בן מרן **אברהם יהושע העשיל** זצוק"ל

זכותו הגדול יגן עליו ועל כל בני קהילתנו
ועל כל ישראל אמן

תומך הגליון

נדבת ידידנו הרב החסיד המפואר

רבי **הערש ליב**

שפיגעל הי"ו

לרגל השמחה הגדולה השרויה במעונו

בהולדת בנו בכורו

למו"ט ובשעה טובה ומוצלחת

זכת הפעת תורתו ומשנתו של מרן רביה"ק זי"ע

יעמוד לו, שיזכו לרוות רב נחת וקדושה, מתוך

בריות נוסא ונורא מעליא, שמחת החיים שלות

תנפש ובט"ס

הרוצה להשתתף בהוצאת הגליונות נא להתקשר למס' 3245 - 661 - 347

וזכות הגדול של זיכוי הרבים תעמוד לכם להתברך בכל מיולי דמיטב